Ao. 1820.

No. 30.

Bataviasche Courant.

ZATURDAG, *den 22sten* JULI, 1820.

Publikatie.

WIJ GODERT ALEXANDER GERARD PHILIP BARON VAN DER CAPELLEN, *Secretaris van Staat Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, enz. enz. enz.*

IN RADE.

NADEMAAL de maatregelen, ten gevolge van Onze Publikatie van den 3den Juli 1819 genomen, om meer regelmatigheid, zekerheid en algemeene werking te geven aan de belasting op de vaste en onroerende goederen, nog niet die rijpheid hebben bereikt, om nu reeds te kunnen overgaan tot het daarstellen van eenige veranderingen, in den voet waarop die belasting tot nu toe is geheven;

ZOO is het, dat Wij hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen, gelijk Wij bepalen bij deze, dat in alle residentien van het eiland Java, alwaar het middel van het half procent reeds werkelijk bestaat, die belasting voor dit loopende jaar zal worden geheven op denzelfden voet en binnen dezelfde termijnen, als voor den jare 1819 zijn vastgesteld bij Onze Publikatie van den 3den Juli van dat jaar.

En op dat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in de Nederduitsche, Inlandsche en Chinesche talen worden gepubliceerd en geaffigeerd, alom waar zulks gebruikelijk is.

Lasten en bevelen voorts, dat alle kollegien, ambtenaren, justicieren en officieren, aan de naauwkeurige uitvoering dezes de hand zullen houden, zonder eenige oogluiking of aanzien des persoons.

Gegeven te Batavia, den zesden Juli des jaars achtien honderd en twintig.

VAN DER CAPELLEN.

Ter ordonnantie van den Gouverneur Generaal in Rade.

De Algemeene Secretaris.

J. C. BAUD.

AANSTELLINGEN.

Tot kapitein bij het regement artillerie n.° 5, de 1ste luitenant van dat wapen, *Isaak Penning Nieuwland.*

Voorts is honorabel uit Z. M. dienst ontslagen, de 1ste luitenant bij het regement artillerie n.° 5, *J. G. Keijer.*

ZEE-TIJDINGEN.

BATAVIA.

Aangekomen.

Juli 14 — *schip Maria Louisa, Intje Lant, van Sourabaija den 9 Juli, passagier, een chirurgijn.*
— 15 — *brik Jacoba, Phoa Pekij, van Samarang den 12 Juli.— brik Boeang Besie, B. Paijer, van Sourabaija den 9 dito.*
— 17 — *brik Penanten, Intje Jamal, van Tagal den 7 Juli.*
— 19 — *Z. M. schoener Zeemeeuw, 1ste luit. J. Lincklaan Arriens, van Indramaijoe den 18 Juli, met een inlandschen staats gevangenen—brik Habgang, Jonk Tekbaauw, van Samarang den 13 dito.—Amerik. schip Tijre, A. Boijd, van Sourabaija den 13 dito.—schip Race Horse, G. Ingram, van Samarang den 16 dito, passagiers, de heeren J. Deans, R. E. Orne, H. Gibbens, Jobbling, J. William, mev. Venema, mev. Tiseldiik en zoon.*
— 20 — *Z. M. kanonneer-boot no. 2, 2de luit. G. H. C. Lutkens, van Lampong Toelangbauwang den 16 Juli, passagiers, een europesche sergeant, 4 inlandsche matrozen en 12 bannelingen.*

Vertrokken.

Juli 15 — *Eng. brik Guide, J. Higgins, naar Calcutta, passagier, de heer W. Anderson.*
— 16 — *Eng. schip Minerva, J. Bell, naar Sourabaija.— brik Tweed, T. H. Jackson, naar Lampong, met Z. M. troepen.—brik Jacoba Aletta, J. Bierman, naar Indramaijoe.—schoener Pieter & Emma, J. Chambers, naar Rotterdam.*
— 17 — *schip Zelima, C. Neurenberg, naar Sourabaija, passagiers, 3 officieren.*
— 20 — *brik Ingsoen, Souw Ankie, naar Samarang.*

Schepen liggende ter reede.

Z. M. schip Tromp; fregatten Van der Werff, Wilhelmina; korvetten Aiax, Zwaluw, Anna Paulowna; hulk Nassau; schoeners Emma, De Zeemeeuw; kanonneer-booten no. 2, 11, 15; roeikanonneer-booten no. 2, 3, 4, 5; peniches no. 1, 2, 3, 4; kielligters no. 1, 2; schepen De Generaal De Kock, Vrouw Maria, Johanna, Wilhelmina, Merril, Pamalang, Emile, La Rosalie, Johanna Fredrika, Hunter, Maria Louisa, Race Horse; brikken Adsistentie, Goanhing, Hapsing, Soendie, Samarang, De Goede Hoop, De Goede Voornemens, Anna, Tan Teksing, Jacoba, Boeang Besie, Penanten, Habgang, Boeroong, Fathal Wadood; schoeners La Modeste, Vongsien, Dasher, Haphien, Hope, Dorothea, Drake, Fathalkair, Molucko; sala sala Martha.— Eng. schepen Marij, Recoverij, Betsij, Mercurij, Jane, Hero of Malown; brikken Jane, Clementine; schoener Derwent.— Amerik. schepen Pactolus, Voltaire, Tijre; brik Brazillian.— Fransche schip La Louise.—Zweedsche brik Seileren.—Portugs. schip Conceicaõ.— Chinees. jonken Bandseeng, Hingthaij, Teksing, Hothaij, Thaijlaij.

SAMARANG.

Aangekomen.

Juli 9 — *Amerik. brik Pocahontas, E. Snow, van Batavia.—schip Evertse, M. Voogd, van Japara.—Chinesche brik Jacoba, Phoa Pekij, van Amboina.*
— 11 — *Z. M. barkas, Mohamat I-Adien, van Batavia.*
— 14 — *Chinesche schoener De Jonge Nicolaas, Tan Tiankang, van Batavia.*

Vertrokken.

Juli 8 — *Amerik. schip Malabar, J. Orne, naar Sourabaija.—schoener Pieter en Emma, J. Chambers, naar Rotterdam.*
— 10 — *Amerik. brik Pocahontas, E. Snow, naar Sourabaija.—schip Evertse, M. Voogd, naar Pakkalongan.*
— 11 — *Chinesche brik Jacoba, Phoa Pekij, naar Batavia.*
— 12 — *brik Indramaijoe, J. A. Lang, naar Indramaijoe, passagier, de heer F. Dierickse.*
— 14 — *Chinesche sala sala thans brik Habgang, Jong Tikbaauw, naar Batavia.*

Schepen liggende ter reede.

schepen Diana, Race Horse; brikken Johanna Maria, Maxima, Anna Maria, Latoe Latoe; schoener Eliza; kotter Faire.— Eng. schepen Georgiana, Malabar.— Amerik. schepen Endeavour, Bengale; brik Braunin.— Arab. schepen Fattal Rachman, Maria; brik Joseph; chaloup Cheribon.— Chinesche brikken Tsiensoen, Hope, Bianhong, Tjoangien; schoener De Hoop.

SOURABAIJA.

Aangekomen.

Geene.

Vertrokken.

Juli 8 — *brik Boeang Besie, B. Paijer, naar Batavia.—schip Hapsoon, Tan Tahoe, naar dito, passagiers, 44 Chinezen.*
— 9 — *schip Maria Louisa, Intje Lant, naar Batavia, passagier, een Chinees.*
— 12 — *Amerik. schip Tijre, A. Boijd, naar Amsterdam.*
— 13 — *Chinesche jonk Inhap, Sijap Ingbian, naar Batavia.—schoener Lusifer, Thomas Watson, naar dito.—schoener Salomina, H. Schultsz, naar dito.*
— 14 — *brik Constantia, R. Pearse, naar Samarang en Batavia, passagiers, de heer Halewijn jr. en kapitein Martin.— brik Tiksing, Koa Hoesoeij, naar Batavia, passagiers, vijf Chinezen.*

Schepen liggende ter reede.

Z. M. korvetten Eclips, Eendragt; schoener Schildpad, kanonneer-boot no. 16; schepen Arinus Marinus, Mastora, Experiment, Jacoba, Vreede en Rust; brikken Amazoon, Willem Johan, Helen, Laidie Pontianak, Bobosalem, Boeroong, Floris, Recoverij; schoeners Rose, Sophia, Santfa; kotters Gembeljoie, De Goede Hoop.—Eng. schepen Castle Forbes, Lady Sophia; brik Alert.— Amerik. schip Panther.—Chinesche jonk Kimtaijsoen.

BATAVIA, *den 21 Juli.*

De Calcutta nieuwspapieren laatstelijk ontvangen behelzen de droevige tijding der voortduring van de *Cholera Morbus*, zoowel in de hoofdstad, als op meer andere plaatsen van Britsch Indië. Gedurende de maand April waren volgens officiele opgaven te Calcutta niet minder dan 922 inlanders de slachtoffers van deze ziekte geworden.

De gemelde papieren leveren behalve de berigten van door geheel Britsch Indië gewoed hebbende stormen weinig, der mededeeling waardig, nieuws op. Wij zonderen hiervan echter het letterkundige gedeelte van deze tijdschriften met reden uit, waarvan wij gaarne gebruik voor de Mengelingen dezer Courant zouden maken, zoo de overige bezigheden meer tijd tot het overzetten van dergelijke stukken overlieten.

Couranten van Mauritius ontvangen en loopende tot 25 Maart, behelzen geen bijzonder nieuws. De Cholera Morbus had eenen algemeenen stilstand in alle ondernemingen en bedrijven veroorzaakt, welke echter was begon

nemen. Hoewel op het eiland Bourbon door de voorzorg van den Gouverneur Baron *Mijlius*, de strengste maatregelen waren genomen, alle gemeenschap met Mauritius te verhinderen en zelfs de doodstraf was afgekondigd tegen diegenen die met dit eiland heimelijk communicatie zoude houden, is echter de Cholera Morbus ook aldaar uitgebroken en heeft er, echter met minder woede, geheerscht.

EUROPA.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN, *den 4 Januari.*

De ministerieële dagbladen melden het navolgende uit Manchester: „Het is opmerkelijk, dat de radicale hervormers nog geenzins afzien van hunne strafbare oogmerken en dat zij voortgaan met de zoodanigen, welke even zeer verblind zijn, als zij zelve, aantestoken tot roof en geweld. Zij schijnen de zekerheid, dat de wetten des lands, gegrondvest op waarheid en regtvaardigheid, tegen hun zijn en dat alle armen tegen hun worden opgeheven, geenzins in aanmerking te nemen. De rondreizende comités zijn in den omtrek dier stad niet minder werkzaam, hoewel hun hunne daden bij geene mogelijkheid geheim gehouden kunnen worden, uithoofde van de kennis, welke de overheden dragen van hunne aanslagen, en bedekte middelen, om dezelve te doen gelukken. Terzelver tijd verneemt men met veel genoegen, dat een aantal hunner aanhangelingen zich van de zoogenaamde unie afscheiden, weshalve men hoopt, dat deze band, zoo strijdig met alle maatschappelijke inrigtingen, geheel zal ophouden te bestaan."

De ministeriele dagbladen verzekeren, dat een paar kwalijkgezinde lieden in deze hoofdstad in afgelegene straten welgekleede vrouwen, even als de parijsche *piqueurs*, hebben geprikt.

Men weet, dat in het begin van het afgeloopen jaar de Generaal *Devereux* veel volks in Ierland aanwierf en uitruste, ten behoeve der zuid amerikaansche Insurgenten. Sedert het parlements besluit, waarbij zulks verboden is geworden, zijn de openbare expeditien gestaakt, doch het schijnt, dat men niettemin nog van tijd tot tijd volk blijft afzenden. Een der agenten van genoemden Generaal, de heer *Macnamara*, meldt, dat een zijner vaartuigen, kort geleden uit Dublin gezeild, door stormweer genoodzaakt is geworden, om in Belfast binnen te loopen; dat deze omstandigheid echter nog dat voordeel oplevert, dat men aldaar eenige benoodigheden voor den landbouw, als palen en schoppen en andere werktuigen aan boord kan nemen, als mede een aantal personen, welke lust hebben hun vaderland te verlaten. Hij voegde er bij, dat de emigratie nu van Noord-Amerika op Zuid Amerika verlegd zoude worden en dat hij hoopte in het volgend jaar ten minsten 10000 lieden uit Ierland derwaarts te zullen kunnen zenden.

Men heeft dagbladen uit Nieuw Orleans ontvangen, loopende tot den 5 November; dezelve melden, dat de expeditie, welke in Texas werd gereed gemaakt, tegen de spaansche bezittingen van Mexico, geheel en al is verstrooid, niet zoo zeer door geweld van wapenen, als door de maatregelen, welke de regering der Vereenigde Staten heeft genomen, om te beletten, dat de Insurgenten versterking van manschappen, of toevoer van levensmiddelen zouden bekomen.

den 18 Januari.

Den 12 dezer is alhier te Londen beëedigd het testament van H. K. H. *Frederica Louisa Wilhelmina*, Hertogin Douairière van Brunswijk Lunenburg. Hetzelve is den 13 September in Berlijn onderteekend. Hoogstdezelfs eenige erfgenaam is Z. M. de Koning der Nederlanden. Hare bezittingen hier te lande, rekent men op 45,000 ponden sterlings.

De iersche dagbladen behelzen een rondgaanden brief van het Hof van Rome, geteekend door den *Kardinaal Fontana*, den 18 September ll., waarbij de bijbelscholen, welke in Ierland, meestal door methodisten worden aangelegd, als zeer gevaarlijk voor het Roomsch Katholijk geloof worden beschouwd.

NEDERLANDEN.

'S GRAVENHAGE, *den 9 Januari.*

Voor de algemeene tentoonstelling van voortbrengselen van nationale nijverheid, welke in dit jaar te Gent zal plaats hebben, zullen in de onderscheidene steden registers worden opengelegd, tot den 5 Mei aanstaanden, waarin de namen der fabrikanten en werkbazen, welke genegen zijn om voortbrengselen van hunne vlijt, nijverheid en kunde voor de genoemde tentoonstelling inte zenden, zullen worden opgeteekend, alsmede de intezenden voorwerpen zullen worden omschreven. De voorwerpen zullen voorzien moeten zijn van een certificaat van binnenlandschen oorsprong, het welk door Burgemeesteren kosteloos zal worden uitgegeven.

den 18 Januari.

De Luitenant-generaal *J. A. Stedman*, die door den schrijver van het Nederlandsch nieuws-en advertentie-blad, als te Amsterdam gearresteerd is aangewezen, bevindt zich alhier, ten einde den gemelden schrijver, wegens dit met de waarheid strijdend artikel, in regten te vervolgen.

DORDRECHT, *den 19 Januari.*

Op eergisteren, den 14den dezer, is door *B. P. Lucas*, commissaris aan het veer der Lage-zwaluw, met behulp van de veerschippers *Jan Pieterman*, *Adriaan Kleys* en *Commer de Corver*, met derzelver knechts, het pad, over het ijs, gelegd, van het veer van de Lage-zwaluw naar den Louisa polder op het eiland van Dordrecht, en daags daar aan den 15 dezer, is Z. K. H. de Prins van Oranje, van Brussel naar 's Gravenhage terugkerende, met de veerschouw daar over gereden, in den tijd van drie vierde uurs. Gemelde Z. K. H. is dien zelfden dag, even na den middag, mede met een schouw het ijs van deze stad op Zwijndrecht gepasseerd, na dat zijn rijtuig reeds vooruit over het ijs naar Zwijndrecht gebragt was. Het leggen van voormeld pad, over gezegd veer, is eene gebeurtenis, die te meer opmerking verdient, daar het geen mensch heugt, dit ooit gezien te hebben, en zulks naauwlijks eenmaal in eene eeuw voorvalt.

BRUSSEL, *den 6 Januari.*

De Generaal *Vandamme*, welke zich gedurende eenen geruimen tijd in Gent heeft opgehouden, is dezer dagen naar Frankrijk terug gekeerd. Men verzekert, dat men maatregelen had genomen, om den Generaal te Cassel, in den omtrek van welke stad hij goederen bezit, een feest te geven, doch dat hij het voegzaam heeft geoordeeld zulks te vermijden.

De schrijver van het bekende werk over den toestand der Nederlanden, is nog steeds in verzekerde bewaring, en ten zijnen aanzien schijnt nog niets beslist. Heden wacht men de uitspraak van het Hooggeregtshof in de zaak van den uitgever van *le journal général*, welke van het vonnis van de brusselsche regtbank, waar bij hij wegens beleedigende uitdrukkingen aangaande den Koning van Spanje, tot eene boete van *f* 500 is veroordeeld, heeft geappelleerd.

den 12 Januari.

Men meldt uit Gent, dat men dezer dagen in den nacht eene poging heeft gedaan, om den heer *Rionst*, uitgever en eigenaar van een der dagbladen aldaar, op een geweldadige wijze van het leven te berooven, en dat men welligt die misdaad zoude hebben volbragt, had de aangevallene niet tijdig hulp geroepen en bekomen. Hij is echter door de slagen, welke men hem met stokken op het hoofd en de armen heeft toegebragt, op verscheidene plaatsen gekwetst geworden.

Men leest in het dagblad van Ostende het navolgende: „Sedert eenigen tijd zien wij in onze haven den stoutsten zeeman, welke misschien immer heeft bestaan, te weten, een Engelschman, die met eene boot van zestien voeten lengte en vier voeten breedte, alleen den overtogt van Engeland naar Ostende waagt, alwaar hij voortbrengselen des lands inlaadt en dezelve ook weder alleen naar Engeland brengt. Het zonderlingste is, dat deze onverzaagde zeeman noch door de hooge zee, noch door den wind, noch door de strengheid van het jaargetijde van zijn voornemen wordt afgeschrikt. Men verbeelde zich een man, geheel alleen in volle zee, een vaartuig besturende, het welk ter naauwernood zes duimen boord heeft, blootgesteld aan regen, wind, en bijzonder aan de felle koude, welke wij thans gevoelen, en men kan zich een denkbeeld vormen hoe verre de zucht om geld te winnen gaat. De man plaatst zich voor in zijn vaartuig en regeert aldaar zijne zeilen, en zijn roer, door middel van twee touwen, die langs het boord henen loopen. Om te beletten dat het ijs zich aan de kanten van zijn vaartuig vast zet, bestrijkt hij dezelve, alvorens te water te gaan, rijkelijk met vet, en alzoo toegerust doorklieft onze man de zee, zonder zich in het minst te bekommeren over de menigvuldige gevaren, die hij tot nog toe ongestraft heeft gebraveerd.

den 16 Januari.

Z. K. H. de Prins van Oranje is eergisteren in deze stad aangekomen. Het schijnt echter dat zijn verblijf alhier van korten duur zal zijn.

De laatste besluiten van de pruisische regering, aangaande sommige vreemde en alle de Nederlandsche dagbladen, zijn thans in werking; een der dagbladen dezer stad zond 260 exemplaren naar de pruisische Rijnprovincien. Het dagblad, 't welk in de hoogduitsche taal alhier in 't licht verscheen, zal denkelijk niet meer uitkomen. In Parijs wordt slechts een dagblad in 't Hoogduitsch uitgegeven en dit is alzoo het eenige der parijsche bladen, het welk niet in Pruissen mag verschijnen.

Men vergelijkt dezen winter bij de gestrengste, welke men, bij menschen geheugen, heeft beleefd. De minvermogenden lijden in deze provincien veel gebrek, doch men beijvert zich ook aan alle kanten, om aan hetzelve, door uitdeelingen van kleederen, spijzen en brandstoffen, te gemoet te komen.

den 19 Januari.

Bij het algemeen reces in Julij l. l. in Frankfort onderteekend, is alles wat tot de bezitting van Luxemburg betrekking heeft, geregeld. Het garnisoen dier vesting zal bestaan, voor drie vierden uit pruisische en voor een vierde uit nederlandsche troepen. Z. M. de Koning der Nederlanden staat aan Z. M. den Koning van Pruissen het regt af, om eenen Gouverneur voor genoemde vesting te benoemen. Het militair beheer alleen gaat den Gouverneur aan het burgerlijk beheer en de regtspleging blijven in handen van de nederlandsche amtenaren. Ten einde echter alle misverstand te vermijden tusschen den Gouverneur en de burgerlijke overheid, omtrent zaken de verdediging der Bondsvesting aangaande, zal een bijzonder commissaris worden benoemd, welke de bemiddelende persoon tusschen beide deze magten zal zijn.

Ingeval van belegering is de magt van den Gouverneur onbepaald. Bij hetzelfde reces wordt bepaald, dat Z. M. de Koning van Pruissen 20 millioenen franken zal bekomen van de fransche oorlogs-contributie, ten einde de vestingen aan den Neder-Rijn te versterken; Z. M. de Koning der Nederlanden 60 millioenen voor de bevestiging der grenzen tegen Frankrijk; 5 millioenen van deze contributie zullen strekken voor de verdere versterking van Mentz en 20 millioenen voor eene nieuwe Bondsvesting aan den Boven-Rijn.

den 21 Januari.

Het water van de Senne is gisteren zoodanig aangewassen, dat niet alleen de velden buiten de poorten van Anderlecht en Vlaanderen geïnundeerd zijn geworden, maar dat het water, op verscheidene plaatsen, over de steenwegen is gestroomd. Men had hier ter stede de poort van Anderlecht afgedamd, doch het aanwassend water heeft dezen dam verbroken en de benedenstad voor een groot gedeelte geïnundeerd. Heden ochtend heeft men het geschut wedet aan de zijde van Halle horen lossen, ten teeken van eenen nieuwen aanwas van water. De beneden stad levert een beklagelijk gezigt op. De meeste straten gelijken fel stroomende rivieren en het veld buiten de poorten van Anderlecht, Ninove, Vlaanderen en de Rivage gelijkt een uitgebreid meer, waarop men hier en daar verdronken beesten en verbroken meubilen ziet drijven. Het spreekt van zelve dat in de stad zoo wel als daar buiten eene menigte woningen almede voor een groot gedeelte onder water staan. Sedert het jaar 1716 heeft men alhier eene dergelijke gebeurtenis niet beleefd; men vreest, dat de geledene schade alleraanmerkelijkst zal wezen. Sommige begroten dezelve op een millioen. In deze treurige omstandigheden geven de inwoners dezer stad weder bij voortduring blijken van hunne milddadigheid. In het kerspel Bonsecours heeft men terstond eene collecte gedaan en 3000 brooden aan de behoeftigen uitgedeeld; men heeft dezelve met wagens door de geïnundeerde straten vervoerd en op zoodanig eene wijze aan de lieden, die de vlugt naar hunne bovenste verdiepingen hebben moeten nemen, doen uitreiken. Men verwacht geene gunstige berigten van de Sambre en de Maas.

DUITSCHLAND.

HAMBURG, *den 18 Januari.*

Men meldt uit Koppenhage, dat de Sond geheel met ijs is bezet en dat men de Belten met ijsbooten overtrekt.

BERLIJN, *den 8 Januari.*

Bij koninklijk besluit van den 30 December wordt bepaald, dat uit hoofde van de onwaarheden en de hatelijke schrijfwijze, welke men in verschillende buitenlandsche dagbladen ontwaart, omtrent het bestuur van de pruisische Monarchie, geene dagbladen, in Engeland of Frankrijk in de hoogduitsche taal uitkomende, in de pruisische Staten zullen mogen worden *ingevoerd* of *doorgevoerd*. In dit verbod zijn ook begrepen alle de dagbladen, welke in het Koningrijk der Nederlanden worden uitgegeven, het zij in de landstaal, het zij in 't fransch, of in 't hoogduitsch; ten ware Z. M. de Koning ten dezen omtrent sommige, op de voordragt van Hoogstdeszelfs Minister aan het Hof van Z. M. den Koning der Nederlanden, eene uitzondering mogt maken. De geen welke een dergelijk verboden dagblad besteld, zal met eene geldboete van tien thalers, of eene gevangenisstraf, worden gestraft, en ingevalle van herhaling met het dubbeld van dien. Pogingen tot doorvoer zullen met confiscatie van de dagbladen worden gestraft; dienaars van den Staat en inzonderheid post-beambten, welke dien doorvoer willens, of door nalatigheid, bevorderen of toelaten, zullen, naar de bestaande verordeningen, worden gestraft.

WEENEN, *den 30 December.*

Uit het rapport van de commissie van revisie der amortisatie-kas, na het vijfde semester,

blijkt, dat van de openbare schuld van 488 millioenen, ruim 43 millioenen door genoemde kas zijn ingekocht, waarvan de renten thans ten haren behoeve blijven, welke renten nog jaarlijks vermeerderen, door de reconstitutie van 41 millioenen, naar mate dezelve worden uitgeloot; dat van dezelve openbare schuld ruim voor 13 millioenen is verbrand en dat de dotatie van anderhalf millioen, ten einde eene jaarlijksche ontlasting van 5 millioenen schuld te bekomen, is gebragt tot twee millioenen; dat van 208 millioenen nieuwe schuld (de 2½ en 1 pct. gebragt tot 5 pct.) ruim 25 millioenen kapitaal à 5 pct. zijn ingekocht, waarvan de renten, vereenigd met de 5 en een halve millioenen jaarlijksche dotatie, op de nieuwe schuld en de gereconstitueerde oude schuld werken; dat met het zesde semester de amortisatie kas een jaarlijks inkomen heeft van 8,739,000 fl. in geld, 902,000 in papier en 134,000 in obligatien à 5 ten honderd; waarvan twee millioenen worden aangewend ter dadelijke vernietiging der schuld en het overige ten profijte der amortisatie kas, dat alzoo het geheele kapitaal, hetwelk nog in circulatie is, bedraagt 430 millioenen oude schuld en 182 millioenen nieuwe schuld. Men schrijft de rijzing van 15 à 40 pct. welke sedert 1815 in de oostenrijksche fondsen plaats heeft, toe aan de werking der amortisatie-kas, en men meent, dat, daar het bijna niet in twijfel kan worden getrokken, of Oostenrijk kan zijne uitgaven met zijne inkomsten bestrijken, dezelve amortisatie-kas, zoodanig als zij nu is, deze rijzing niet alleen nog zal bevorderen, maar langzamerhand het overige van het papieren geld consolideren; welk overschot men op 420 millioenen moet rekenen, waarvan reeds 50 millioenen in de eerste dotatie van de Bank zijn begrepen.

Men spreekt in het oostenrijksche van het tot stand brengen van een liberaal transito stelsel; alsmede van verscheidene werken, om den handel van Italie met zuidelijk Duitschland, en den binnenlandschen Italiaanschen handel te bevorderen. Oostenrijk telde in 1815, 157 koopvaardijschepen; in 1818 was dit aantal tot 528 geklommen en in 1819 met nog 48 vermeerderd.

den 5 Januari.

De Hertog van Otrante (Fouché) is den 27 December met zijn huisgezin uit Lintz in Grätz aangekomen. Hij begeeft zich naar Triest, alwaar hij de Vorstin van Montfort, echtgenoote van den voormaligen Koning van Westphalen, vindt.

Men verneemt, dat de Generaals Langenau en Wolzogen geroepen zijn bij het comité, het welk door het congres gelast is, om rapport uit te brengen aangaande de militaire aangelegenheden van het duitsch Verbond. Men wil dat het aantal versterkte steden, naar de zijde van Frankrijk, grooter zal worden, dan men in den beginne meende; dat men op nieuw heeft voorgedragen, om Rastadt en Manheim te versterken, en dat het plan, om Donaueschingen in eene vesting te veranderen, of ten minsten eene vesting in de nabijheid dier stad optewerpen, op nieuw in overweging is genomen. Het besluit, om de stad Ulm te versterken ontmoet veel tegenstand. Men verlangt de vestingen nader aan den Rijn en wel zoo mogelijk in de nabijheid van genoemde rivier, ten einde, ingeval van oorlog, de voorliggende landen zoo veel als mogelijk voor vijandelijken overlast te bewaren.

FRANKFORT, *den 7 Januari.*

Men meldt uit Weenen, dat de werken, die ondernomen zullen worden, om den handel van Duitschland met zuidelijk Italie te bevorderen, voornamelijk bestaan in het aanleggen van eenen weg van Chiavenna, over den Splügen, naar Graauwbunderland. De oostenrijksche en zwitsersche regeringen zullen beide in de kosten van dit belangrijk werk voorzien. Men heeft daarenboven nog eene nieuwe gemeenschap van Italie met zuidelijk Duitschland in 't oog, door het aanleggen van eenen weg over Bormio naar Tijrol. Boheme, 't welk in 1796 slechts 61 mijlen straatwegen telde, heeft thans 231 mijlen. Men wil van Weenen naar Triest een kanaal graven, om den Donau met de adriatische zee te vereenigen. Het kanaal van Weenen naar de hongaarsche grenzen is genoegzaam hersteld. Het kanaal van Milaan naar Pavia, waartoe men reeds honderde jaren geleden besloten had, zal, zegt men, in het jaar 1820 worden voltooid; daar door bekomt Milaan gemeenschap met de adriatische zee. De 528 schepen, welke in 1818 onder oostenrijksche vlag voeren, hadden 2369 stukken aan boord en waren met 6836 matrozen bemand; derzelver inhoud beliep 110,443 tonnen. Onder deze schepen waren slechts 70 beneden de 100 en 78 boven de 300; het grootste schip was van 504 tonnen. De scheepvaart is in het oostenrijksche zeer levendig. In de laatste helft van 't jaar 1818 zijn in de havens van Ancona en Rimini 645, in de toscaansche havens 486, in Sicilie 1248, in Sardinie 219, in Tangarock en Odessa 324 oostenrijksche schepen binnen geloopen.

den 9 Januari.

Onder de onderwerpen van algemeen belang, welke den aandacht der Duitschers thans opwekken, behoort voorzeker de regeling van de duitsche handels-betrekkingen; en deze belangstelling wordt te grooter, daar onder de arbeidende klasse het gebrek dagelijks meer en meer toeneemt. Men zoekt algemeen de oorzaken daar van in de belemmering van den handel tusschen de Bonds-Staten zelve en in het overwigt van de Fransche en Engelsche fabrieken en nijverheid. Men kan er ook niet aan twijfelen, of vele dezer belemmeringen moeten op rekening worden gesteld van den toestand des vredes; want uit Frankrijk, Engeland en Amerika bekomt men thans dergelijke klagten over het verval van den handel; maar men kan, aan den anderen kant, ook niet ontkennen, of de binnenlandsche belemmeringen en de onbelemmerde mededinging van het buitenland moet het kwaad in het duitsche vaderland aanmerkelijke vermeerderen. Het al te sterk vallen der graan- en vruchtprijzen, is daar bij een verschijnsel, over welks oorzaken en verderfelijke uitwerking al mede geene twijfel kan bestaan; deze vruchten zijn thans niet langer ten uiterste goedkoop, zij hebben schier geene waarde meer. Men dwaalt intusschen, indien men de oorzaken daar van zoekt in de beide laatste vruchtbare jaren; deze jaren moesten wel eene daling veroorzaken, doch zoo wij niet geheel en al ontbloot waren van kapitalen en gebruikers, zoude eene matige speculatie toch eene volledige onwaarde hebben verhoed. De lieden, welke ons fabriekgoederen leveren, wonen in Frankrijk en aan gene zijde van het kanaal; de weg derwaarts is voor onze vruchten en granen gesloten. Wij bevinden ons alzoo in het zelfde geval, als alle andere landen, waar de voortbrengselen der fabrieken in geene verhouding staan met voortbrengselen van den landbouw; in het zelfde geval, als Polen.

Groote en kleine grondbezitters beginnen de uitwerking van dezen stand van zaken te gevoelen, en hebben dezelfde belangen als de handelaren en de fabriekanten; men mag alzoo verzekeren dat de massa der natie duidelijk gevoelt, wat tot haar welzijn gevorderd wordt. Met leedwezen verneemt men dus, dat de Fransche fabriekanten hunne Koning op nieuw hebben aangemaand, om hun eenen vrijen uitvoer naar Duitschland te bezorgen; terwijl Frankrijk voor Duitschland gesloten blijft; dat het eenig artikel, het welk Duitschland nog naar Engeland konde zenden, de wol, met aanzienelijke regten is bezwaard. De uitslag der beraadslagingen van het Parlement aangaande den invoer van granen in Engeland is van veel belang voor Duitschland. Het graan is doorgaans een kapitaal meer in Engeland waardig, dan in Duitschland; werd deze invoer een maal vrijgesteld, zoo zoude zulks op noordelijk Duitschland en zelfs op Beijeren en Zwaben eenen heilzamen invloed hebben. Hoe hooger intusschen de nood is, hoe nader bij men de redding verwacht en men twijfelt niet, of de duitsche regeringen gevoelen zeer wel, waar het algemeene Vaderland in dezen het meest wordt bekneld.

den 16 Januari.

Berigten uit Konstantinopel van den 10 December melden het navolgende: ,, In de laatste dagen van de verloopene maand is de rust dezer hoofdstad weder grootelijks gestoord geworden, en zijn wij getuigen geweest van de losbandigheid der Janitsaren en eenen verschrikkelijken brand door dezelve gesticht. *De Aga*, welke sedert acht maanden aan het hoofd dier troepen staat, had zich veel moeite gegeven, om dezelve langzamerhand aan rust, orde en gehoorzaamheid te gewennen; dit konde echter niet geschieden, zonder de voornaamste muiters en oproermakers te verwijderen, en het gelukte hem werkelijk verscheidene derzelve meester te worden, welke dan ook dadelijk op zijn bevel geworgd werden. Deze gestrengheid, welke misschien dan ook somtijds met onregtvaardigheid gepaard was, had eenen zeer schadelijken invloed op de Janitsaren in het algemeen. Zij besloten al spoedig om hunnen aanvoerer om het leven te brengen en poogden hem ten dien einde, in het midden van den nacht, buiten zijne woning te lokken, door hem zoodanige bezigheden te verschaffen, als waaraan hij zich niet konde onttrekken. Zij stichtten ten dien einde, in den laten avond van den 30 November, brand in het kwartier, het welk naast de Janitsaren-wacht ligt. Daar echter het voornemen der Janitsaren voor de verhevene Porte geen geheim was gebleven en de hooge regering daarenboven zeer te vreede was met den *Aga*, werd deze nog tijding van zijn ambt ontslagen en daardoor gered; maar daarentegen werden 1500 huizen, hutten en pakhuizen eene prooi der vlammen, en werd daardoor het leger van bedelaars, het welk in deze stad reeds zoo bovenmatig groot is, nog vermeerderd. Den volgenden ochtend werd een ander als Janitsaren *Aga* benoemd, die dezelve dadelijk in naam van den Grooten-heer opriep, om medetewerken tot de herstelling van de openbare rust, de gemoederen door het uitdeelen van geschenken bevredigde, en eene amnestie verkondigde voor alle de genen, welke zijnen voorganger naar het leven hadden gestaan. De invallende koude schijnt eenen heilzamen invloed te hebben op de pest, over welker verwoestingen men zich, gedurende den afgeloopen zomer, zoo zeer heeft beklaagd.

De Minister president van de duitsche Bondsvergadering, Graaf *Buol Schauenstein*, wordt den 28 uit Weenen terug gewacht, en men denkt, dat de zittingen der genoemde vergadering den 31 Januari aanstaanden, hervat zullen kunnen worden.

den 20 Januari.

Men meldt uit Weenen, dat de duitsche gezanten hunne elfde bijeenkomst hebben gehad en dat hunne werkzaamheden zoodanig vorderen, dat dezelve voor het einde van Februarij ten einde zullen zijn geloopen. De Baron van Zuijlen van Nijeveld, Minister van Z. M. den Koning der Nederlanden bij het Hof van Spanje, is den 11 uit Weenen vertrokken, ten einde zich naar Madrid te begeven.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 6 Januari.*

Vele leden van het legioen van eer hebben dezer dagen hunne namen ingeschreven bij den Generaal Foij, ter dankbetuiging voor de verdediging hunner regten.

Het blijkt nu, dat de man, welke de beruchte petitie aan de Kamer der Pairs ingediend, ten allen tijde heeft behoord tot de zuivere koningsgezinde partij en onder de Conventie zoo wel als onder Buonaparte, door de hooge policie als verdacht beschouwd is geworden. Het schijnt, dat hij geene andere dan men schlievende oogmerken heeft gehad. Hij heeft dadelijk zijne tweede gelijkluidende petitie van de Kamer der Gedeputeerden terug gevraagd en bekomen.

den 7 Januari.

Het voorstel van den Maarschalk Vorst van Eckmühl (Davoust) in de Kamer der Pairs, om de commissie tot de petitien te autoriseren, om sommige petitien in 't geheel niet voor te lezen; een voorstel, waarmede de Maarschalk zich zoo veel lofuitingen der Anti-liberalen heeft verworven en zelfs, volgens derzelver dagbladen van een zeer voornaam persoon, wordt bij de Liberalen hoog opgenomen. De heer *Benjamin Constant* behandelt dezer dagen in het bekende tijdschrift, de *Minerve*, de oorzaken, welke de jongste overheersching van Buonaparte hebben te weeg gebragt en het gebeurde, gedurende de laatste honderddaagsche regering. In het laatst uitgekomen nummer worden de redenen van Buonaparte ontwikkeld, over het al of niet instellen van eene Pairie en vele scherpe aanmerkingen gemaakt over de denkwijze van vele voorname lieden, in der tijd door Buonaparte in rang en staat verheven: ,, Er zijn lieden" zeide de overheerscher, volgens den genoemden schrijver ,, voor welke de titels van Monseigneur en Uwe Hoogheid, sedert tien jaren, een waar genot uitmaken; ik heb hun dezelve gegeven, ik kan hun die thans niet weder ontnemen; zonder den schijn te hebben van hen te straffen. " In hetzelfde nummer zegt de schrijver, dat het keizerlijk bewind maar al te veel lieden heeft gewend aan het verdragen van privilegien, zoo dra zij dezelve slechts genoten. ,, Wij zullen" laat hij daarop volgen ,, de uitwerking dezer gewoonte nog lang gevoelen; wij bemerken de sporen daarvan in 't geen dagelijks bij ons gebeurt, en van daar de menigvuldige te leur stellingen van de vrienden der vrijheid. Men is verpligt er voor uit te komen en niets te verzwijgen, want voor eene natie, welke nog geenzins in eene behouden haven is en welke men op nieuw in volle zee wil zenden, is het van belang, om elke klip te leren kennen. Daar bestaat eene oppositie, te weeg gebragt door den staat, waarin men is geplaatst; daar is eene andere, veroorzaakt door de beginselen, welke men aankleeft. Deze laatste alleen levert eenen waarborg op; de eerste houdt op, zoodra die stand verandert en de stand verandert elk oogenblik, wanneer het hoog bestuur zulks verlangt. Het verbond van de keizerlijke dwingelandij met de contra-revolutionnaire privilegien is het schoone ideaal, 't welk de gezagvoerende mannen thans beoogen. Zij hebben gelijk. De blind-gehoorzame dienaar van eenen overwinnaar kan zeer gemakkelijk ook die van eenen Minister worden, zoodra de Minister hem de voordeelen, waarvan de val den overwinnaar hem beroofde, terug geeft. Meenig een, die, in de wapenen, *een geesel* was voor verwonnen volkeren, zal, in het raadsheerlijk gewaad, zich tegen zijne medeburgers wenden en de geesel worden voor de vrijheid van zijn vaderland. Gelukkig echter is dit verbond te moeilijk, om ooit volledig te kunnen worden. Daar is eene heilzame onbestaanbaarheid tusschen de inzigten van het voormalig en van het tegenwoordig bestier; en wij kunnen de on-

beſchaamdheid van den een en de ijdelheid van den ander over zeer als waarborgen voor de vrijheid beſchouwen."

PARIJS, *den 8 Januari.*

De vorst is heden hier ter ſtede tot de ongewone hoogte van 8° Reaumer geſtegen; zulks veroorzaakt, dat alle openbare en bijzondere werkzaamheden voor een tijd lang worden geſtaakt.

PARIJS, *den 10 Januari.*

Op last van den Procureur-generaal zijn in beslag genomen zekere memorien tot opheldering van de geſchiedenis van 1815 en inzonderheid van den ſlag van Waterloo. Daar men wil, dat deze memorien van St. Helena afkomſtig zijn, kan men ligt nagaan, dat zekere liberale dagbladen met niet weinig ophef daar melding van maken en Buonaparte zelven als den ontwerper derzelve beſchouwen. Dat die memorien bij eene welbekende partij vele lezers vinden, behoeft geen betoog. Men ſtelt daarin verſcheidene vermaarde veldheren voor, als, willens of onwillens, te hebben medegewerkt, om den ſlag te doen verliezen, en men poogt Buonaparte alzoo van allen blaam te zuiveren, van zelf de oorzaak te zijn van het verlies van eenen veldſlag, die tot heil des menschdoms paal en perk heeft geſteld aan zijne zoo dwaze als hoogmoedige heerschzucht. Tevens is in het licht gekomen een ander werkje, ten titel voerende: *Staatkundige grondbeginſelen van den gevangenen van St. Helena.* Dit geſchrift draagt menigvuldige blijken van de diepe verachting van Buonaparte, voor alles wat naar eenen conſtitutionelen regeringsvorm zweemt. Hoe zeer men niet kan geloven, dat een dergelijk werk in den tegenwoordigen tijd van een zijner aanhangers afkomſtig is, ſchijnt het echter door iemand geſchreven te zijn, die gelegenheid heeft gehad hem van nabij te leeren kennen.

den 15 Januari 1820.

De belangrijke discusſien over de bekende petitien zijn heden in de kamer der gedeputeerden afgeloopen. Niettegenſtaande de geſtrenge koude waren de tribunen met mans, zoo wel als met vrouwen, vervuld. De redevoeringen, welke gisteren het meest den openbaren aandacht hebben opgewekt, waren die van *Dupont de l'Eure*, en *B. Conſtant.* De eerſte taste inzonderheid aan het wankelend ſtelſel van beſtuur, het welk hij bij de Ministers meende te beſpeuren, daar zij thans met alle magt eene wet wilden vernietigen, of veranderen, welke zij een jaar geleden met even veel kracht verdedigden; hij meende, dat de afkeerigheid, welke de Ministers thans van deze wet betoonden, alleen daaraan moest worden toegeſchreven, dat zij geenen noodlottigen invloed op de verkiezingen hadden kunnen behouden, even als in de beide vorige jaren; hij ſchreef aan dit weifelend ſtelſel toe de ſtremming van den handel, den ſtilſtand der fabrieken en de mismoedigheid, welke hij aan alle zijden meende te beſpeuren en merkte daarbij aan, dat het hem voor kwam, dat men ſteeds de oude van de nieuwe belangen poogde te vervreemden, in plaats van den Koning meer en meer met de natie te vereenigen. De laatstgenoemde ſpreker heeft betoogd, dat de kamer in geenen deele eenen inbreuk maakte op de heilige regten des Konings, met de petitien aantenemen; dat dezelve alle zeer eerbiedig waren omtrent de perſoon des Konings en alleen gerigt tegen het wankelend gedrag van het Ministerie; dat men in deze belangrijke vraag meer dan ooit moest letten op het onderſcheid tusſchen den Monarch en het Ministerie.

Heden zijn de beraadſlagingen hervat. De als ministerieel bekende *Courvoiſier*, heeft ten degen in den zin der Liberalen geſproken; zijn advies was gematigd; hij wilde de petitien tweeledig beoordeelen en de zoodanigen, welke in geene onbehoorlijke termen vervat waren, in overweging nemen; hij meende, dat de kamer zich zelve als dan gelijk bleef, aan het regt van petitie hulde deed en tevens aan zulk een aanzienelijk aantal franſche burgers, als deze petitien geteekend hadden, geen blijk van minachting gaf. Daarna heeft een der voornaamſte Antiliberalen, de heer *Villèle*, zich verklaard en betoogd, dat, indien de kamer niet dadelijk de petitien verwierp, zij reeds voorloopig toonde, alle de veranderingen in het charter en de verkiezingswet, van wegen den Koning voorteſtellen, te zullen afkeuren. Hoe zeer de discusſien geenzins liepen over de waarde of onwaarde van de verkiezings-wet, taste de redenaar dezelve geweldig aan en verklaarde openlijk, dat zij alleen geſchikt was om, of de democratie, of het gezag van den troon te begunſtigen. Hij beklaagde zich alverder, dat de Ministers zoo veel tijds lieten verloopen, alvorens met hunne voorſtellen voor den dag te komen, en immiddels de kwaadwilligen tijd en gelegenheid gaven, om de gemoederen te verontrusten. De heer *Lainé*, de gewezene Minister, ſprak in denzelfden zin. De heer *Manuel*, daarentegen hing eene droevige ſchilderij op van den kommer en onrust, die dezer dagen, zoo wel als in het verleden jaar, in Frankrijk heerſchen, op het denkbeeld dat de verkiezingswet gevaar loopt. (Onder deze redevoering begon iemand op de tribunen te fluiten, het welk aldaar, en in de vergaderzaal eene geweldige opſchudding te weeg bragt, zoo dat de preſident bevelen moest geven, om de rustverſtoorders tot reden te brengen).

De Ministers *De Serre* en *Decazes*, waren nog afwezig, uit hoofde van ongeſteldheid. De Minister *Pasquier*, voerde van tijd tot tijd het woord; zijne redevoeringen ſtrekten, om de noodzakelijkheid te betoogen, van de petitien niet aantenemen. Zij ſtrekten voorts ten bewijze, dat het Ministerie volhardt bij het beſluit, om allerbelangrijkſte veranderingen in de verkiezings-wet en het charter voortedragen. Men heeft opgemerkt, dat de heer *Courvoiſier*, en de Staats-raden *Roijer Collard*, en *Beugnot*, tegen het Ministerie ſtemden. Eindelijk werd de questie in omvraag gebragt, en bij hoofdelijke ſtemming bleek het, dat 117 ſtemmen zich met het Ministerie vereenigden en dat 112 zich tegen dit gevoelen verklaarden; weshalve de kamer, met eene kleine meerderheid van ſlechts 5 ſtemmen, beſloot, om de 139 petitien niet in aanmerking te nemen, maar tot de orde van den dag over te gaan. Het Ministerie heeft ook nu weder, door de onderſteuning der Ultra's, de bovenhand behouden.

den 17 Januari.

Omtrent de verwacht wordende maatregelen blijft men ſteeds in 't onzekere. De ministers *Decazes* en *de Serre* zijn ſteeds onpasſelijk; er loopen veel geruchten aangaande de pogingen der Anti-liberalen om die van hunne partij in 't bewind te krijgen, doch in hoe verre die geruchten gegrond zijn, kan moeilijk worden beoordeeld. Het beſluit van de Kamer, om de bekende petitien, door 19000 perſonen geteekend, ter zijde te ſtellen en volſtrekt niet in aanmerking te nemen, vindt bij het bedaard en onpartijdig publiek weinig bijval, 't welk meent, dat de Kamer zich in geenen deele tegen eenig koninglijk voorſtel zoude hebben verklaard, met het voorſtel van den heer *Courvoiſier* aantenemen. De meerderheid van ſlechts 5 ſtemmen, baart mede eenige bekommering in 't algemeen, alzoo men daaruit beſluit, dat de toeſtand van zaken onzeker is, en dit te meer, wanneer men daar bij in aanmerking neemt, dat de voorname Anti-liberal, Villèle; (die, kort na de restauratie, een werkje heeft uitgegeven, waarbij hij de het voormalig regeringsſtelzel, zoodanig, als het onder de franſche Koningen beſtond, als het meest geſchikt voor de franſche natie oordeelde) in de laatſte discusſie, vrij openlijk heeft verklaard, dat het gouvernement tot meer afdoende maatregelen zoude overgaan, bij aldien de verwachte veranderingen in het charter en in de wet op de verkiezingen niet mogten worden aangenomen.

den 18 Januari.

Gisteren liep het gerucht, dat de ſpaanſche Ambasſadeur, met eenen buitengewonen courier, zeer belangrijke depeches had ontvangen, dat de troepen, welke te Cadix voor de groote expiditie vereenigd waren, hadden gevolteerd, dat zij meesters van Cadix waren, eene conſtitutie hadden geproclameerd enz. Een der ministeriele dagbladen meldt daaromtent het navolgende uit Bayonne van den 10 Januari: „ In Cadix zijn verſcheidene vreemdelingen in verzekerde bewaring genomen; de regering poogt eene tweede zamenzwering voortekomen. De toeſtand van de expeditionaire vloot is allerongunſtigst, het ſchijnt dat derzelver beſtemming veranderd is en dat zij niet dan gedeeltelijk in zee zal ſteken." Ter opheldering dezer berigten meldt het genoemde dagblad (en ook de *Moniteur*) het navolgende uit Madrid van den 8 Januari: „ De zaden van ontevredenheid, welke de zendelingen van de amerikaanſche oproerelingen onder de troepen van de expeditie-armee van Kadix geworpen hebben, en welke den opſtand te weeg bragten, die de regering in Julij, door hare ſtandvastigheid, verijdelde, zijn op nieuwjaarsdag andermaal zigtbaar geworden onder de troepen, welke in de dorpen tusſchen Cadix, Sevilie en Grenada kantonneerden. De beweging begon bij een bataillon infanterie, 't welk zich te Las Cabezas bevond en werd dadelijk medegedeeld aan de troepen, welke te Espera en Villamartin lagen. Deze troepen togen den 2 Januari naar Arcos, alwaar zich het hoofdkwartier bevond, en maakten zich meester van den Generaal en chef, (*Calleja*), welke geene andere troepen, dan alleen eene eerewacht, bij zich had. Den volgenden dag poogde men Trocadero, bij Cadix, waar de magazijnen voor de expeditie zijn opgeſlagen, te overrompelen, doch vond men de zeelieden en de militie van Kadix onder de wapenen. Alstoen begrepen de Inſurgenten, dat hunne aanſlag mislukt was en geraakten zij uit elkander; hunne opperhoofden wierpen zich in 't gebergte van Ronda, denklijk met oogmerk, om zich in Gibraltar te bergen. De Generaal *D. Manuel Freire* heeft de expeditionnaire armee en de overige troepen, in Andalusie gekantonneerd, onder zijne bevelen vereenigd en is den 5 op marsch gegaan, ten einde de rust te herſtellen." In dit berigt wordt het ontwerp als geheel mislukt beſchouwd. De anti-liberale dagbladen melden alleen, dat bij Cadix een opſtand is uitgebroken en dat Generaal *Freire* is opgerukt, om denzelven te dempen; de liberale verzekeren, dat de opſtandelingen den Generaal *Calleja* met zich in 't gebergte hebben gevoerd en dat dit oproer allerbedenkelijkst is voor de thans beſtaande orde van zaken in Spanje. Men ziet alzoo met verlangen nadere berigten te gemoet.

De Kamer der Pairs heeft omtrent vier petitien, ter inſtandhouding van de verkiezingswet en het charter, hetzelfde beſluit genomen, als de Kamer der Gedeputeerden, doch met eene grootere meerderheid, te weten met 109 tegen 48 ſtemmen. De Pairs Lanjuinais, Daru en Segur hebben daar tegen geſproken; de Pairs Latour du-Pin en Barante hebben het ministerieel voorſtel onderſteund. De Maarſchalk *Davoust* heeft nu openlijk in de Kamer der Pairs verklaard, dat men zijn voorſtel, omtrent het niet aannemen van petitien, verkeerd verſtaan en uitgelegd heeft.

In het Zuiden van Frankrijk doet zich de winter geſtreng gevoelen. Op verſcheidene plaatſen zijn lieden door de koude omgekomen.

In het departement van de Meurthe vertoonen zich vele wolven.

den 20 Januari.

Het ſchijnt meer en meer te blijken, dat de berigten uit Spanje van eenen zeer ernſtigen aard zijn. Bij den ſpaanſchen Ambasſadeur is meer dan een courier aangekomen. Volgens de Liberalen zouden tien duizend man troepen in opſtand zijn geraakt en zich niet alleen van Cadix, maar van alle de forten, en ook van Trocadero hebben meester gemaakt; en zoude men in Madrid zich verzekerd houden, dat de opſtandelingen derwaarts in aantogt waren. Deze dagbladen geven echter geene verdere bijzonderheden op, waaraan men de meerdere of mindere waarſchijnelijkheid dezer berigten kan toetzen. Zekere tijdingen, dat men den opſtand meester zoude zijn, ſchijnt men niet ontvangen te hebben, immers de anti-liberale dagbladen, welke niet zouden nalaten daar melding van te maken, verzekeren alleen, dat alles wat men tot dus verre dienaangaande verneemt, onzeker is en dat men met ongeduld nadere berigten verwacht. Een hunner verzekert ſtellig, op grond van berigten uit Madried van den 11, dat het gerucht, als of H. H. M. M. de Koning en Koningin, ten gevolge eener onverwachte gebeurtenis, Madrid zouden hebben verlaten, onwaar is.

den 21 Januari.

Volgens een onzer dagbladen hebben vele bezitters en eigenaars van nationale goederen hun voornemen aangekondigd van eene onderlinge asſurantie-compagnie opterigten, ten einde elkanderen, ingeval van aanrandingen, vrij te waren. Dit voornemen baart veel opziens, te meer, daar tot dusverre de regering van hare zijde niets verzuimt, om de tegenwoordige bezitters dier goederen, welke, volgens de ministeriele opgaven, een aantal van niet minder dan 11 millioenen bedragen, gerust te ſtellen, men ſchrijft alzoo deze bekommeringen toe aan het onvoorzigtig ſchrijven van de anti-liberale partij, welke nog altijd de wettigheid dier bezittingen trachten te ondermijnen en op losſe ſchroeven te ſtellen. Zeker is het dat men nog altijd de nationale goederen niet kan verkoopen, dan tegen veel mindere prijzen, als onder het vorig-beheer, en dat het bijna onmogelijk is, om eenige belangrijke ſom op dezelve te kunnen leenen. Men herinnert zich; dat de Maarſchalk Macdonald, voor de zoo noodlottige terugkomst van Buonaparte, in 1815, een voorſtel deed; om de gewezen emigranten, welker goederen verkocht waren, ſchadeloos te ſtellen. Bij den toenmaligen toeſtand der geldmiddelen zoude een dergelijk voorſtel welligt bijval hebben gevonden; maar door de verſchrikkelijke rampen, die men ſedert heeft ondervonden en de verbazende vermeerdering van de openbare ſchuld, welke dezelve hebben te weeg gebragt, heeft tot nog toe de regering, naar het ſchijnt, daar aan niet kunnen denken, hoewel vele bekwame en onpartijdige lieden van oordeel waren, dat dit een maatregel was, welke vele twisten, onderlinge haat en partijſchap uit den weg zoude ruimen. Intusſchen heeft nog dezer dagen het gerucht geloopen, dat, tot dat oogmerk de openbare ſchuld met 12 millionen renten vermerderd zoude worden, doch dit gerucht heeft zich niet ſtaande gehouden.

ZUID-AMERIKA.

CURAÇAO, *den 27 October.*

Daar ſommige independente kapers, ſedert eenigen tijd, ſchepen, onder hollandſche vlag,

(*Zie verder het Bijvoegsel.*

BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, *den 22ſten* JULI, 1820.

[Vervolg der Courant.]

hebben aangehouden en berooſd, heeft Z. M. van oorlog *Dolphyn*, Kapt. Wardenburg, eenen kruistogt ondernomen, ten einde zoo mogelijk een dier zeeſchuimers te betrappen en opte-brengen. Het is gemelden Kapitein dan ook werkelijk gelukt een kaper, gewapend met een ſtuk kanon en bemand met 25 matrozen in beſlag te nemen en herwaarts te brengen. De kapitein gaf voor tot het eskader van Brion te behooren. Men denkt, dat de kaper zoo lang in beſlag zal worden gehouden, tot dat een koopvaardijſchip, met eene rijke lading van de Havanna komende, zal zijn terug gegeven.

Van tijd tot tijd komen in deze haven de engelſche oorlogsbrikken *Iſigenia* en *Parthian*, welke de koopvaarders naar Porto Cabello en Laguaira begeleiden.

De berigten, welke men van de tegenoverleggende kust heeft ontvangen, komen grootendeels op het navolgende neder. De Spanjaarden blijven meesters van de zeekust en de vaste plaatſen aan dezelve. Sedert het mislukken van den aanval der Independenten, in Augustus l. l., op Cumana, is aldaar niets belangrijks voorgevallen. De aanval was gerigt op eene kleine batterij, van ſlechts drie ſtukken, verdedigd door 51 man Spanjaarden, doch in eene zeer voordeelige poſitie opgeworpen. Niettegenſtaande de Independenten 1800 man ſterk waren, heeft het hun niet kunnen gelukken, die batterij te vermeesteren. Sedert is er oneenigheid ontſtaan tusſchen den Generaal Urdaneta, een Kreool, en den Generaal English, ten gevolge waarvan de laatsgenoemde naar Margarita is terug gekeerd. De 1200 man britſche ſoldaten zijn op de vaste kust gebleven, doch hebben, door het klimaat en het verduren van allerhande ongemakken, een aantal volks verloren. De aandacht van den ſpaanſchen bevelhebber Morillo is thans door de vermeestering van Santa Fé door Bolivar derwaarts gewend. Het zal te bezien ſtaan, in hoe verre de Independenten zich aan den ooſtkant deze diverſie zullen kunnen ten nutte maken en iets wezenlijks tegen Cumana, of Caraccas ondernemen. Er komen nog van tijd tot tijd Europeanen, ten hunnen behoeve, op het eiland Margarita aan, doch het ſchijnt thans moeilijk, om troepen van genoemd eiland naar den vasten wal te brengen, daar het ſpaanſche eskader, 17 zeilen ſterk, gemeld eiland bij voortduring blokkeert. Eene bark, welke eenige militairen onlangs uit Ierland gekomen, met vrouwen en kinderen van de eene haven naar de andere bragt, is door eene ſpaanſche ſlechera genomen en naar Porto Cabello opgezonden. Deze manſchappen hebben bij die overtogt veel geleden en ſchijnen hard behandeld te zijn; men verzekert, dat zij alle door de Spanjaarden ter dood zijn veroordeeld, doch dat de uitvoering van dit vonnis vooreerst is opgeſchort. Het ſchijnt, dat Bolivar, na zich verder in Santa Fè verſterkt te hebben, noordwaarts aanrukt. Da Spanjaarden melden uit Maracaïboo van den tweeden October, dat men maatregelen heeft genomen, om hem het hoofd te bieden; dat Calzada met eene genoegzame magt de berghoogte van Juan Diaz bezet; dat de Magdalena-rivier door 24 ſtukken geſchut wordt beſchermd; dat Maralez eene poſitie heeft genomen, om Bolivar den terugtogt afte-ſnijden en dat de laats gemelde weldra door eene ſterke diviſie von de zijde van Ocanna zoude worden beſtookt. Hoe dit ook zij, Bolivar is tot Mompox doorgedrongen en heeft aldaar den ſpaanſchen kolonel Bareiro verſlagen en met 1090 man gevangen genomen. Gedurende het gevecht zijn twee compagnien van het ſpaanſche regiment Numancia tot de Independenten overgegaan."

MENGELINGEN.

Aan den Redakteur der Bataviaſche Courant.

"Onder de menigvuldige onheilen, door aardbevingen en uitbarſtingen, van vuurſpuwende bergen in vroegere en latere tijden te weeg gebragt, is er mogelijk geene, die zulke groote verwoestingen heeft aangeregt, als de uitbarſting van den berg Tambora in 1815.

Minder zeker is daarbij verloren gegaan, minder menſchen zijn bij dezelve omgekomen, als bij de vernieling bij voorbeeld van Herculaneum en Pompeji, en bij de aardbeving, die in den loop der vorige eeuw een gedeelte van Portugal heeft getroffen, maar, bij de uitbarſting van den berg van Tambora, was ook zoo veel niet te verliezen! Waren bevolking, welvaart en rijkdom gelijk, welligt vergat men thans de eerstgemelde plaatſen, om alleen het rampzalig lot, van de bij de uitbarſting van 1815 vernielde ſtreken te bejammeren.

In de nieuwspapieren van het genoemde jaar, zoo wel als in het later uitgekomene werk van den Heer *Raffles*, vindt men belangrijke berigten omtrent deze gebeurtenis.

Misſchien echter zullen eenige latere bijzonderheden die mij onlangs (ruim vier jaren na de eerſte uitbarſting) in eenen partikulieren brief door den verdienſtelijken Reſident te Bima, zijn medegedeeld, eenigen uwer lezers niet onaangenaam zijn.

T.

UITTREKSEL uit een partikulieren brief, geſchreven door den Heer V. . . . . . . te Bima den 16den October 1819.

. . . .

Ik bedoel het treurig lot, *de algemeene verwoesting* van Tambora en Pekat. Zekerlijk mag dezelve wel algemeen genoemd worden, daar van de inwoonders van twee koningrijken, ſlechts *drie perſonen* ter naauwer nood, en half verbrand, de vernieling zijn ontkomen. Ik heb veel moeite en kosten gedaan, om de tegenwoordige geſteldheid van die landen, zoo veel mogelijk van nabij te zien, en het is mij ook gelukt, doch niet zonder doorworsteling van menigvuldige moeijelijkheden en gevaren, dat ik van Sangar af, tot op Oedjong Kaſſie toe, de verwoesting aan den zeekant gezien heb, doch van daar was ik door een doorſtaanden zuidelijken wind, en den geringen voorraad van levensmiddelen, gelijk ook door een vloed van puimſteen, de zee bijkans van Pekat af tot bij het eiland Moijong bedekkende, (het gevolg van eene nieuwe uitbarſting of zinking, hier of daar ſchijnende te zijn,) genoodzaakt, na negen dagen leggens weder terug te keren.

Vervolgens ondernam ik een tweeden togt over land (want bij de eerſte kon ik Tompo niet te boven komen) met het vaste voornemen, om alles te wagen, eer ik weder onverrigter zaak terug keren zoude.

De moeijelijkheden van zulk eene landreize, de belemmeringen en hinderpalen, die men ſchier met elken ſtap ontmoet, zal UEd. Geſtr. zich eenigzins kunnen voorſtellen, als ik zeg, dat op de weg van Dompo tot naar Tompo geene negorij, geen enkel levend mensch meer te vinden is; en dat wij Kempo en Tompo door een heir van apen hebben bewoond gevonden. Echter kon ik deze reis ook niet verder komen dan over den berg van Tompo tot in de vlakte; waar men den berg Dongo Tabe op een kleine afſtand voor zich ziet, maar hier was ook het *non plus ultra.* Steile diepe kloven en zware boomen, overal kruislings over elkander liggende, en wat het ergſte was, het gemis van water, daar wij reeds allen naar ſnakten, maakte het voortzetten der reize langs dezen weg onmogelijk. Het terug keren viel gemakkelijker, en liep ſpoedig af, dewijl ruiter en paard even vurig ſchenen te verlangen, om deze woeste en akelige landſtreek te verlaten, en de digt gegroeide weg nu reeds eenigzins open en gebaand was, want de ſcherpe klippen, waar over vroeger deze weg liep, zijn thans onder de asch begraven.

Nu ging het met de geheele karavane weder naar de ankerplaats van Kempo, om daar mogelijk langs ſtrand door te dringen; dit had echter zoo veele zwarigheden in, dat ik liever verkoos, met een aan het ſtrand opgeraapte half verrotte Bircang de kans te wagen. Hier moet ik niet vergeten dat wij tot de verdere reize voorbereid werden, door eene ontzaggelijke aardbeving, hoedanig ik niet weet ooit ondervonden te hebben, hebbende met een vreeslijk geweld omtrent vijf minuten geduurd. Hoe bemoedigend dit was, behoeve ik niet te zeggen; ik wil ook wel bekennen, dat het weinig ſcheelde, of ik had door de zigtbare verſchrikking, welke mijne reisgenooten beving, ook den moed laten vallen, en dat ik alle tegenwoordigheid van geest noodig had, om op het doorzetten der reize aan te dringen en het volk moed daartoe in te ſpreken, het gene bij de eene met vriendelijkheid, maar bij anderen niet zonder dreigementen konde geſchieden, want een gedeelte moest langs het zeeſtrand gaan, hetwelk niet minder akelig was, dan met de verrotte Bircang den overtogt te ondernemen. Het gelukte echter, dat wij den 15den Augustus jl., des nachts 1 uur vertrokken, en des middags 1 uur aan land traden, ter plaatſe waar voor dezen de negorij Tambora geſtaan heeft. Nu was het eerſte werk om naar water om te zien, maar na lang zoekens kwamen van alle kanten de droevige rapporten dat er geen water te vinden was, dan eenelijk een klein ſpruitje, maar dit was zoo brak, dat het meer dorst veroorzaakte dan leschte, echter moesten wij ons daarmede behelpen. Vervolgens werd alle moeite gedaan om te ontdekken of er nog zulk een groot aantal paarden op Larongo was, als de geruchten liepen, terwijl ik zelve er op uit was, om mij de ſtandplaats van de negorij te laten aanwijzen, en te beproeven of er met graven nog wel het een of ander, bij voorbeeld, de kanonnen van den Koning te vinden zouden zijn; maar hieromtrent zagen wij ons in onze verwachting geheel en al te leur geſteld. Niemand was meer van zijn ſtuk af, dan de oude *Disserdijk*, (een militair die ruim 30 jaar op Bima heeft doorgebragt) die omtrent een maand, na de eruptie, die in April 1815 voorgevallen is, op die plaats geweest was, en toen het ſtrand als bezaaid met lijken, de Paduwakang van den Koning wel vol aſch, maar nog in zijn geheel, de halfverbrande palen van 's Konings huis, gelijk ook de muur van Laronge, het water en ook eenige paarden gezien had, en nu niets meer van dit alles; geen het minſte ſpoor van paarden; geen muur, geene palen, geen het minſte overblijfſel van de Paduwakang, of de lijken; zelfs niets van den bekenden boom bij 's Konings huis. Bovendien was de grond, zoo ver het oog landwaarts in reiken konde, met puimſteen bedekt, juist zoodanige, als wij gelijk hierboven gezegd is, op Oedjong-kaſſie op de zee drijvende gezien hadden; dus moest er nog maar weinige dagen geleden, weder een uitbarſting hebben plaats gehad. Gedurende den nacht, die wij daar doorbragten, voelden wij bijna zonder ophouden kleine bewegingen in de aarde. Ik beken het, ik was bij dit alles maar zeer weinig in mijn ſchik; althans begreep ik zeer wel, dat het geene zaak was, om hier lang te vertoeven, en de voorzienigheid ſcheen ons ook gelegenheid tot een ſpoedig vertrek te willen geven, want den volgenden dag, waaide al vroeg in den morgen een gunſtige wind. Evenwel hadden wij tot 's middags werk om ons vaartuig dat zeer lek was nog wat te ſtoppen. Wij zijn dan, hoewel niet zonder veel moeite en ongemak, behouden weder geretourneerd, en, eenige dagen daarna (gelijk dit ook van te voren plaats gehad had) werden wederom zware ſlagen op Tambora gehoord; en wij dankten dus God andermaal, dat wij er gelukkig van afgekomen waren.

Ik zal nu zoo goed mogelijk trachten UEd. Geſtr. een denkbeeld te geven, van de uitwerkſelen dier verſchrikkelijke eruptie, of van den tegenwoordigen toeſtand van die landen, voor zoo verre ik dezelven gezien heb.

Ik begin met de ooſtzijde van Tambora, alwaar de eerſte groote verandering zich vertoont op Dongo Tabe. De bogt welke door twee uitſtekende tongen geformeerd werd, en tot een veilige haven verſtrekte, is of opgevuld, of de uitſtekende hoeken zijn geſprongen of gezonken, loopende thans het ſtrand met, als in het wild heen geworpene hoogtens, regt uit tot op Katoepa. Hier is het, zoo als UEd. Geſtr. weet, dat het voor dezen zoo ongemeen hoog gebergte, 't welk zich door het geheele land westwaards tot na Pekat uitſtrekt, zijn begin neemt; — uit dit gebergte is de geheele verwoesting voort gekomen, en dewijl men van die zijde hier een vrij gezigt heeft; zoo kan men op deze plaats ook best zien, met welk een geweld het onderaardſche vuur hier gewoedt en zich lucht gemaakt heeft. De hoogte van het gebergte is volgens zeggen van deskundigen ⅓ verminderd, en het geen er van is blijven ſtaan, is door groote kloven en kolken van een geſcheiden, zoo dat het nu niets anders dan een verzameling van duinen en puinhopen is, de eene hooger, de andere lager, en ten naasten bij, hetzelfde gezigt opleverende, als de heuvelen en hoogtens, waarmede het land van Bima langs zeeſtrand van Sober af naar Kilo toe, een aanmerkelijke ſtrekking ver bezet is. De uitſtekende hoek van Lengan is mede geſprongen of gezonken; — daaromſtreeks een groote kloof, van boven tot aan den voet van den berg ziende afloopen, dacht ik dat hier misſchien eene afſtrooming van Lava plaats gehad heeft, ten daar wij door ſtilte lang op dezelfde plaats, omtrent een halve mijl van de wal, bleven dobberen, riep ik onder mijn bootsvolk uit, of er niemand was, die met de Siampang aan wal durfde gaan, om, zoo na-

bij den voet van éen berg als mogelijk was, een brok aarde te halen, onder belofte van eene goede premie; -- twee courageuſe Sangarezen voerden dit ook gelukkig uit, en waren wij niet zoo ver van elkanderen geſcheiden, zou ik UEd. Geſtr. een gedeelte van die aarde, toezenden. De volgende nacht nog niet veel verder gevorderd zijnde, hebben wij ook op verſcheiden plaatſen nog vuur op den berg gezien, hetwelk ik eerst voor ſterren uit het zuidoosten opkomende hield, maar ziende dat het op de eene plaats allengs flaauwer werd, en eindelijk verdween, terwijl het op andere plaatſen ſcheen te verſpringen, konde ik niet langer twijſelen; dat het vuurvlammen waren uit een of anderen vuurmond voortkomende.

Onder het land van Fekat, nog eenige mijlen aan deze zijde, van Nangs Miro, is het gezigt zoo akelig niet meer, het hooge land langs ſtrand is van hier tot op Pokopekat, nog met groene boſchen bezet, doch omſtreeks Oedjong Kaſie ſtaat men verbaasd over de menigte van zware boomen, waarmede het zeeſtrand als bedekt is; ook heb ik op zekere plaats groote klippen boven op die boomen zien liggen, klippen welke ſchijnen afgebrokene ſtukken te zijn van de rotzen, waaruit het geheele hooge land, rondom het zeeſtrand daar omſtreeks beſtaat, en waarin men ook hier en daar groote ſcheuren ontdekt, en boomen welke twee man naauwlijks omvademen kunnen, en die buiten twijſel, met wortel en tak van het gebergte in zee, en van daar door de geweldige zeeberoerten en hooge vloeden, weder hoog op het ſtrand geworpen zijn. Deze vloeden hebben hun greeslijk geweld zelfs tot op Bima en Boekcomba uitgeoefend.

De vaartuigen toen aldaar op de reede leggende, waren in weinige minuten (want langer als drie of vier minuten heeft de vloed niet geduurd), hoog op de wal verplaatst, het eene vlak voor het huis van *Disterdijk*, en anderen voor het Fort, waarbij het zonderling was, dat zekere Paduwakkang van den Koning, welke reeds eenigen tijd geleden bij Poeloe Kambing gezonken was, na den vloed hoog en droog op de wal gevonden werd. Nu weder terug naar Tambora, om ook te melden, hoe het aan de westzijde van dat land geſteld is.

Van Kempo naar Tompo, is het ſtrand ook bedekt met hout en boomen, en hier en daar moet men over zandbanken, die men zegt er eertijds niet geweest te zijn, en die den weg zeer moeijelijk maken, door dien de paarden er op ſommige plaatſen tot aan den buik inzakken. Verder op tot aan het gebergte Klonkong is nog alles groen, en in denzelfden ſtaat, als bevorens, doch van daar af tot naar Larongo, ziet het er weder allerverſchrikkelijkst uit. Den ſtoutſten Zeeman, moet bij het naderen dezer landſtreek eene huivering overvallen, als hij tegen de ſteile hoogtens, naar giſſing op de meeſte plaatſen tot 10 of 12 vademen hoog, waarmede het ſtrand als bemuurd is, opziet, waarvan hier en daar groote brokken, van boven neder geploft zijn, en anderen door de zee ondermijnd, nog dreigen neder te ſtorten. Van Laronge af is weder alles groen, zoo ver als men aan de zeekant naar Pekat toe zien kan.

LES SOULIERS NEUFS.

FABLE.

J'AIME une chauſſure commode
Où, sans être gêné, mon pied soit affermi.
Fais-toi donc chauſſer à la mode!
Me dit, l'autre jour, un ami.
Parmi les cordonniers dont notre siècle abonde,
Je veux t'en donner un, qui de Paris entier
Depuis long-tems connu, fait son noble métier,
Le plus élégamment du monde.
Il n'est pas de ceux-là qui, le genoux ployé,
Te viendront prendre la mesure.
Un coup d'œil lui suffit; pour tailler ta chauſſure,
Le plus moëlleux des cuirs est déjà déployé.
Sous le tranchant qui le découpe,
Quels heureux contours il a pris!
Qu'elle est heureuse auſſi la coupe
Qui dessine à mes yeux surpris,
Cette surface étroite et plate, (froids,
Qui des corps le plus durs et des tems les plus
Et souple et solide à la fois,
Défendra de tes pieds la plante délicate!
Avec quel art ils sont brodés
Les points dont la double couture
Unit chaque semelle à chaque couverture!
Avec quel goût ils sont bordés,
Ces souliers revêtus d'un vernis qui surpaſſe
En couleur, en éclat, et l'ébène et la glace!
Séduit par ce tableau, je vais sans répliquer,
Conduit par mon panégyriste,
Chez l'artisan ou plutôt chez l'artiste
Qu'à ma côquetterie il veut bien indiquer.
A demain, dit l'artiste, en prenant mon adreſſe.
Le lendemain sans faute, en effet il s'empreſſe;
Il entre et s'écriant: "Aujourd'hui, grâce à moi,
Vous voilà chauſſé comme un roi."
Ne sachant pas que maître Blaise-
Pensait que les particuliers,
Comme les rois, dans leurs souliers
Devaient être mal à leur aise

Tout satisfait des miens, j'allais les lui payer;
Soudain je me ravise, et veux les eſſayer.
Bien m'en prit. Malheureux! quel tourment! quel
Un homme avant sa tête à lui. (supplice!
Peut-il penser qu'en cet étui
Un pied comme le mien se gliſſe?
-- Vous y voilà; pouſſez! -- Et toi ne pouſſes pas!
Ainsi chauſſé, dis-moi, pourrai-je faire un pas (ſle,
Sans trébucher? Reprends tes souliers, sors, marou-
Sors; et reſſouviens-toi, geôlier de Saint-Crépin,
Qu'un sage aimera mieux être libre en pantouſle,
Qu'en prison dans un escarpin.

HEUREUX, dit l'insensé vulgaire,
Celui qui de rien ne dépend;
Mais où trouver sur cette terre,
Un être en tout indépendant?
De la condition humaine
Telle est l'irrévocable loi,
Que du berger jusques au roi.
Tous plus ou moins portent la chaîne.
Si le petit dépend du grand,
Par fois on voit auſſi le *maître*,
Dans la néceſſité s'entend,
D'un air très-humble se *soumettre*
Aux ordonnances du manant.
Il est dans l'ordre que les femmes
Obéiſſent à leurs maris;
Mais on sait que souvent ces dames
Dans leurs filets les tiennent pris.
Tout est dépendant dans la vie:
L'avare l'est de son argent,
Le jaloux de l'aveuglement,
Et le poëte du génie.
L'artisan dépend du labeur,
Le courtisan de la faveur,
La faveur de la flatterie;
Et les richesses qu'on envie,
Dépendent souvent du bonheur.
Le guerrier dépend de ses armes,
La courtisanne de ses charmes,
Les gens d'esprit souvent des sots,
Le faux docteur de quelques mots
Prononcés avec suffisance;
Le crédit de la bonne-foi,
L'ordre social de la loi,
La santé de la tempérance,
L'honneur des femmes du secret,
Et le buveur du cabaret.
L'amour, ainsi que la justice,
Dépend bien souvent du caprice.
La coquette dépend de l'art,
Le visionnaire des songes,
Et le charlatan des mensonges,
Et le teint des vieilles du fard.
Tout enfin dépend dans le monde.

. . . .

Bekendmaking.

DE reſident van Batavia, brengt bij deze ter kenniſſe van alle handeldrijvende perſonen, dat krachtens de reſolutie van de Hooge Regering van den 6den dezer nº. 23, de water-fiskaal alhier is gemagtigd, om zoo lang de beletſelen die de bank der rivier aan de vaart naar en van de reede veroorzaakt zullen blijven beſtaan, alle verzoeken welke bij hem tot het loſſen en laden op Zon- en Feestdagen zullen inkomen, zonder onderſcheid intewilligen.

BATAVIA, *den* 13 *Juli* 1820.

De reſident voornd.
P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Bekendmaking.

DE reſident van Batavia maakt bekend, dat dagelijks van en met den 7den Augustus nu aanſtaande tot en met den 21ſten daaraanvolgende, (Zon- en Feestdagen uitgezonderd) aan een ieder gelegenheid zal worden gegeven, tot het doen ijken van maten en gewigten, zullende het ijkmerk van dit jaar zijn h. *L.* nº. 1; en noodigd mitsdien alle de daarbij belanghebbende, van deze aan hun gegevene gelegenheid gebruik te kunnen maken, alzoo naar ommekomst van dien, geene maten of gewigten tot ijking meer zullen worden aangenomen.

BATAVIA, *den* 15 *Juli* 1820.

De reſident voornd.
P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Bekendmaking.

DE reſident van Batavia, als daartoe bij reſolutie van de Hooge Regering van den 6den dezer nº. 12, geauteriſeerd, brengt bij deze ter kenniſſe van het publiek, dat de gehouden verpachting van de

vergunning voor een Chineſche jonk, om in den jare 1821 van *Amuij* naar *Makaſſer* te mogen ten handel varen, is te niet gedaan, en dat door Zijne Excellentie den Heere Gouverneur Generaal in Rade, is bepaald, dat in den jare 1821 alle jonken te *Makaſſer* zullen worden toegelaten, onder de navolgende bepalingen.

a. De jonken zullen het volgende redemptie geld in 's lands kas te *Makaſſer* ſtorten:

Een groote jonk van twee dekken *f* 4800 (*vier duizend acht honderd guldens.*)

Een kleine jonk van een dek *f* 2400 (*twee duizend vier honderd guldens.*)

b. De wankangs van *Siam* en andere plaatſen buiten *China* gelegen, zullen van de betaling van dit redemptie geld zoo als van ouds zijn vrijgeſteld, en kunnen volſtaan met de inkomende regten te betalen.

c. De tot nu toe plaats gehad hebbende heffing van 10 procent in natura op de aangebragt wordende gekorven Chinaſche tabak, zal worden vervangen door eene gelijke heffing in gelden naar eene taxatie van deskundigen.

d. Van alle andere goederen door de jonken te *Makaſſer* in- en uitgevoerd wordende, zal worden geheven een regt van 6 procent.

BATAVIA, *den* 15 *Juli* 1820.

De reſident voornd.
P. H. VAN LAWICK VAN PABST.

Bekendmaking.

DE reſident van Buitenzorg, in aanmerking nemende, dat de termijn van betaling der belasting op de paarden en rijtuigen voor dit jaar reeds is verloopen, en evenwel de meeste belastingſchuldigen in deze reſidentie achterlijk zijn gebleven in het doen der aangifte en betaling; brengt mits deze ter kennis der belanghebbenden, dat tot den 31ſten dezer maand Juli inclusieve, nog ten zijne kantore zal worden gevaceerd tot het ontvangen van voorſchreven belasting, en dat na dien datum, de wet, bepalende eene boete van *f* 10 voor ieder paard, hetwelk zal zijn verzwegen, of waarvan de betaling niet zal zijn geſchied, zal worden ten uitvoer gebragt.

Wordende bij deze aan alle de land-eigenaren dezer reſidentie ter kennis gebragt, dat bij artikel 10 van de reſolutie van den Gouverneur Generaal in Rade de dato 25ſten November 1819 nº. 8, is bepaald, dat voormelde belasting zal worden geheven in alle de reſidentien van Java, en dat *alleen* daarvan blijven vrijgeſteld *de Inlandſche Vorsten, Regenten en Hoofden.*

BUITENZORG, *den* 1 *Juli* 1820.

De reſident voornd.
VAN HOGENDORP.

Bekendmaking.

DE reſident der Preanger Regentſchappen, maakt mits deze bekend, dat ingevolge beſluit van Zijne Excellentie de Secretaris van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, de dato 19den Juni jl. nº. 4, aan den minstinſchrijvenden zal worden uitbeſteed, de aanmaak van vijf en dertig *nieuwe praauwen*, tot den afvoer van koffij, van Tjicao naar Batavia.

De conditien en voorwaarden, zullen van heden af ter lezing liggen te Batavia ter Lands-drukkerij, in de Preanger Regentſchappen te Tjanjor ten kantoore van den reſident, en te Tjicao bij den pakhuismeester, op welke laatſte plaats mede een modelpraauw ter bezigtiging zal worden afgezonderd.

De billetten tot inſchrijving zullen bij den reſident der Preanger Regentſchappen worden ontvangen, uiterlijk tot over eene maand na dato dezes.

TJANJOR, *den* 8 *Juli* 1820.

De reſident voornd.
R. VAN DER CAPELLEN.

Advertentie.

TEN gevolge van eene gedane achterhaling van f960: 28. aan koper geld, drie ijzeren gewigten en een pistool, op zekere, op de hoogte van een dal de oost van deze residentie gelegen Moara, (Tambak genaamd) in den nacht tusschen den 19 en 20 Junij ll., geplunderde en geheel aan stukken bevondene prauw-mayang, welke de wil had van Sourabaija naar Pasfarouang, gevoerd wierd door den Javaan *Pa-Saima*, en aan boord had een europeaan op Pasfarouang woonachtig, genaamd *Jan Left*.

Zoo worden alle en een iegelijk, die op gedachte gelden, gewigten en pistool, regt of aanspraak hebben opgeroepen, daarvan aangifte te doen ten kantore van de policie alhier, voor den laatsten dezer maand, met het noodig bewijs van hunne pretentiën.

SOURABAIJA, *den 2 Juli* 1820.

De resident,
A. M. T. DE SALIS.

Advertentie.

ALZOO *Geertruida-Cornelia de Lopes*, weduwe van *Coenraad Boode*, in leven titulair-kapitein der burgerij alhier te Batavia, bij haar testament op den 27 December 1800, voor den notaris *Huibert Ketelaar* en getuigen, mede alhier te Batavia gepasseerd, en den dag daaraan met haren dood bevestigd, na wegmaking van eenige legaten, tot hare eenige en al geheele erfgenamen heeft gesteld en geinstitueerd gehad, haar nicht *Catharina Cornelia de Lopes*, onder de conditie, dat alle de door de testatrice in eigendom bezeten wordende landerijen, door haren dood te ontruimen en natelaten, niet zouden mogen worden verkocht, gedonateerd of anders veralieneerd, maar door de erfgename gedurende haar leven alleen het usufruct zoude genoten worden, vermits dezelve landerijen bij overlijden van de erfgename zouden moeten overgaan en devolveren op hare natelatene kinderen, en bij ontbreking van dien, voor een kwart gedeelte op de in leven zijnde bloedverwanten van wijlen der testatrices echtgenoot voornoemd, *Coenraad Boode*.

En alzoo de voornoemde gestelde erfgename *Catharina Cornelia de Lopes*, alhier te Batavia, zonder nalating van kinderen is overleden, en aldus de gedachte landerijen voor een kwart gedeelte aan de in leven zijnde bloedverwanten van wijlen *Coenraad Boode*, zijn overgegaan en gedevolveerd.

En alzoo wijders *Balthazar Fredrik Wilhelm Baron von Lutzow*, in zijne kwaliteit van curator over het voorschreven een kwart gedeelte, dier landerijen, krachtens het op den 22 Mei 1816, van president en raden in den voormaligen hoogen raad van justitie geobtineerd mandament met de clausule van edictale citatie, tegen elk en een iegelijk, die zoude vermeenen geregtigd te zijn tot het bovengemelde een kwart gedeelte der meergenoemde landerijen, uit de nalatenschap van wijlen voornoemde *Geertruida Cornelia de Lopes*, weduwe *Coenraad Boode*, op den regtsdag van den 14 dezer loopende maand, Junij, van president en raden in het opgevolgd hoog geregtshof van Nederlandsch Indië, tot nadere oproeping van de belanghebbenden heeft verzocht en geobtineerd, eene derde citatie bij edicte met de clausule ad valvas curiæ.

Zoo is HET, dat ik ondergeteekende *Willem Anthonij van den Heuvel*, eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij voornoemd hoog geregtshof, bij dezen uit naam en van wege de Hooge Overheid dezer landen, voor de derde maal dagvaarde alle en een iegelijk, die als bloedverwanten van wijlen *Coenraad Boode*, krachtens de voorschreven testamentaire dispositie van wijlen *Geertruida Cornelia de Lopes*, op den 27 December 1800 voor den toenmaligen notaris *Huibert Ketelaar* en getuigen alhier te Batavia gepasseerd, zouden willen sustineren tot het een kwart gedeelte in de voorschreven landerijen door de testatrice met den dood ontruimd en nagelaten, dan wel tot het provenu daarvan geregtigd te zijn, om te komen en te compareren, dan wel hunne gemagtigden te zenden, ter openbare rolle van welmeld hoog geregtshof, op het Stadshuis alhier te Batavia, tegen den eersten regtdag, die wezen zal in de maand Januari 1822, des morgens de klokke half-acht ure precies, ten einde het tweede default te purgeren, voorts als nog hun vermeend regt, actie of pretensie te instituëren en te verifiëren, en wijders te zien dienen van intendit, onder overlegging der verificatien daartoe specterende, met intimatie voor de nalatigen, dat tegen hen zal worden verleend het derde default en zij overzulks van hun regt, actie of pretensie zullen worden versteken en deswegens hen zal worden geimponeerd een eeuwig stilzwijgen.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd te Batavia den 24 Junij 1820.

De eerste deurwaarder en gezworen Exploiteur bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch Indië.

W. A. VAN DEN HEUVEL.

Advertentie.

ALZOO de raad van justitie te Batavia, aan den advokaat en procureur mr. *Arnold Jan van der Tuuk*, voor en van wege de desolate boedelkamer, als administrerende de boedels van insolvente overledene alhier, en als zoodanig administrerende de nalatenschapp van wijlen *D. Christiani*, *J. C. Lijber*, *H. Scheij*, *J. Knaggs*, *C. Curtius*, *C. J. Vos*, *Sie Madjien*, *Tan Pangkie* en *Oeij Tjieuwko*, heeft verleend appointement van citatie bij edicte, op en tegens alle bekende en onbekende pretendenten, die eenig regt, actie of pretensie, op de voorschrevene nalatenschappen vermeenen te hebben.

Zoo is HET, dat ik *Hendrik Nollemans*, deurwaarder en gezworen exploiteur van welmelden raad, bij deze dagvaarde, alle bekende en onbekende die eenig regt, actie of pretensie, ten laste van voorschrevene nalatenschappen vermeenen te hebben, omme op Donderdag den 27 Juli 1820, des morgens de klokke half-acht ure precies, ter openbare rolle van welmelden raad te compareren, dan wel gemagtigden te zenden, ten einde het tweede default te purgeren, en als nog hunne vermeende actie of pretensie te instituëren en voorts te procederen, als naar stijl en practijk, op pœne dat alle defaillanten die ten voorschreven dage, en plaatse, niet compareren noch gemagtigden zenden, versteken zullen zijn van hun regt en actie.

Aldus gepubliceerd en geaffigeerd te Batavia, den 6 Juli 1820.

De eerste deurwaarder en gezw. exploiteur bij welm. raad van justitie.

H. NOLLEMANS.

Post-kantoor te Batavia.

WORDT ter kennisse van het publiek gebragt, dat aan het Post-kantoor te Batavia pakketten ter verzending van brieven geopend zijn, om te worden verzonden naar schip kapitein

Amsterdam, *Ned. Johanna*, Jonker.
Dito, *Frans. Pactolus*, Grams.
Rotterdam, *Ned. Vrouw Maria*, H. Wehmhoff.
Dito, *Engs. Recovery*, W. Fortheley.
Macao, *Portug. Conceição*, Baptista.
Pondicherij, *Frans. La Louise*, P. Larre.

welke in lading liggen en in den loop dezer of in den beginne der volgende maand zullen zeilen.

De brieven of pakketten uit de oostelijke districten kunnen ter verdere verzending onder adres van den postmeester aan de Post-kantoren te Samarang en Sourabaija, worden bezorgd.

Post-kantoor te BATAVIA, *den 20sten Juli* 1820.

De postmeester te Batavia.
C. MUIJSKEN.

Wisselkours.

BATAVIA, *den 20sten Juni* 1820.

Op Holland, 3-m. zigt, 52 *fl. H. Ct.* per *Sp. mat.*
Op Engeland, 3-m. zigt, 5 *schell.* per *dito.*
Op Bengalen, 1-m. zigt, 200 *sicca ropijen* per 100 *Sp. matten.*

NA eene gelukkige vereeniging van vier-en-twintig jaren, drie maanden en een-en-twintig dagen, overleed heden tot mijne groote droefheid, mijne tedergeliefde echtgenoot vrouwe *Elisabeth van Hoesen*, geboren *Greving*, in den ouderdom van veertig jaren, vier maanden, en tien dagen, aan de gevolgen eener zinkingachtige zenuwkoorts.

Alle die haar braaf karacter gekend hebben, zullen beseffen wat ik zoo wel als ook mijne familie door haren dood verliezen.

W. VAN HOESEN.

BATAVIA, *den 4 Juli* 1820.

DEPARTED this life at Samarang, on the 12th of this month, Mr. *John Rowland Frewin*, aged 32 years.

NA eene kortstondige, edoch hevige ziekte, overleed alhier op heden, in den ouderdom van omtrent 36 jaren, onze moeder en behuwd-moeder *Johanna Wilhelmina Crese*, weduwe van wijlen den heer *Jan Kloprogge*.

Alle welke de overledene van nabij gekend hebben, zullen ons droevig verlies kunnen bezeffen, en wij houden ons van de deelneming onzer vrienden ook zonder brieven van rouwbeklag verzekert.

Uit naam van broeder en zusters,
N. C. C. ROMSWINCKEL.

BATAVIA, *den 20 Juli* 1820.

DE weeskamer te Batavia, verzoekt elk en een iegelijk, welke iets te vorderen heeft van, of ook verschuldigd is, aan de boedels van wijlen *Anthonie Theodorus Mesler* en mr. *F. E. Turr*, daarvan aan haar aangifte en betaling te doen.

BATAVIA, *den 22 Juli* 1820.

Op last van de weeskamer.
De secretaris.
JAN HENDRIK COX.

Advertentie.

ALLE degene die iets te pretendeeren hebben van, of schuldig zijn aan den boedel van wijlen den 1sten luit. plaats-majoor *Fritz*, gelieve opgave te doen aan den ondergeteekenden, tot en met ultimo Juli 1820.

De kommissarissen.
SCHURING, *kapitein.*
OBENHEIMER, *kapt. plaats majoor.*

Advertentie.

ALLE de geene, die iets verschuldigd zijn ofte te vorderen hebben aan den te Sumanap ab intesto overledenen Arabier *Sech Oemar bin Achmar*, gelieve daarvan betaling of opgave te doen aan de door den ondergeteekenden benoemde agenten in gemelden boedel, de heeren *W. Abels*, en *F. C. Reep*, te Sumanap, uiterlijk binnen zes weeken na de plaatsing dezer.

De resident van Madura en Sumanap,
ROESLER.

Advertentie.

DIE iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn, aan den boedel van wijle den op den 18 dezer te Soebang, in de residentie Krawang, overledene heer *Robert Fricket*, gelieve daarvan aangave of betaling te doen binnen zes weken na de plaatsing dezer, aan de door den ondergeteekende benoemde agenten *J. W. van Idsinga* en *A. Hartsinck*, alhier.

Wanaijassa, den 24 Juni 1820.

De Resident,
H. A. VAN DEN BROECK.

Advertentie.

ALLE de genen, die iets verschuldigd zijn, ofte te vorderen hebben aan den te Sumanap abintestato overledenen Palembanger *Amsa*, gelieven daarvan betaling of opgave te doen aan de door den ondergeteekenden benoemde agenten in gemelden boedel, de heeren *W. Abels*, en *F. C. Reep*, te Sumanap, uiterlijk binnen zes weeken na de plaatzing dezer.

De resident van Madura en Sumanap,
ROESLER.

Advertentie.

DE ondergeteekende binnen kort naar Europa zullende vertrekken, verzoekt alle degenen, die iets van hem te vorderen hebben of aan hem verschuldigd zijn, daarvan opgave en betaling te doen, ten zijnen kantoore in de stad no. 10 op Groot-roea-malakka of op Goenong-saharie, binnen de tijd van een maand gerekend van den 15 Juli tot den 15 Augustus aanstaande, als mede voor wien hij als borg mogte staan, voor dien tijd zich van andere te voorzien, dewijl hij na verloop van dezen bepaalden tijd, zijne borgtogten voor vernietigd zal beschouwen.

J. HOMMES.

Advertentie.

ALLE degenen, die iets te pretenderen hebben of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen *Anna Christina Scheuder*, weduwe *Steufhaas*, gelieven daarvan opgave te doen, binnen den tijd van een maand gerekend van den 15 Juli tot den 15 Augustus 1820, aan den ondergeteekenden mede executeur.

C. HEIJER.

Advertentie.

ALLE degenen, die iets te pretenderen hebben of verschuldigd zijn, aan den boedel van wijlen *F. Goejet*, gelieven daarvan opgave te doen, binnen den tijd van een maand gerekend van den 10 Juli 1820, aan den ondergeteekende testamentairen executeur.

C. HEIJER.

Advertentie.

AL die geene, die iets te pretenderen of verschuldigd zijn, in de nalatenschap van *J. T. Groen*, worden verzocht in de tijd van zes weeken na dato, zijnde ultimo Augustus, daarvan opgave of betaling aan de ondergeteekende weduwe te doen.

wed. GROEN.

GOENONG-SAHARIE, *den 12 Julij 1820.*

Advertentie.

AL degenen die iets te pretenderen hebben of schuldig zijn, aan den overledene tweede luitenant *Bulthuijzen*, bij het bataillon no. 22 te Samarang, gelieven zich te addresseeren bij de kommissarissen, den eerste luitenant *Vrisse*, of den tweede luitenant *Schrijber*, behoorende tot gemeld bataillon en garnisoen.

Advertentie.

ALLE degenen die iets te pretenderen heeft van, ofte verschuldigd aan den ondergeteekende, worden verzocht daarvan opgave of betaling te doen, voor medio October aanstaande.

H. VOORMAN.

BATAVIA, *den 20 Juli 1820.*

Advertentie.

DE ondergeteekende van voornemens zijnde binnen kort naar Europa te vertrekken, verzoekt een ieder, welke menen eenige pretensien op hem te hebben, dan wel aan hem schuldig zijn, hiervan opgave of betaling te doen, ten kantoore van de heeren *Groenevald & Meijer*. Informerende tevens, dat na zijn vertrek door bovengemelde heeren geene pretensien zullen worden gehonoreerd, voor en aleer dezelven door mij zullen zijn accoord bevonden; verzoeke insgelijks, voor wien hij zich als borg geinterponeerd heeft, zich van andere borgen te voorzien.

J. MATAK.

BATAVIA, *den 20 Juli 1820.*

Advertentie.

DE ondergeteekenden hebben de eer aan het publiek bekend te maken, dat Zijlieden van heden af aan, een aandeel in hunne zaken hebben gegeven aan den heer *George James Gordon*, laatst in eene geneeskundige betrekking.

(*get.*) MACKINTOSH & CO.

CALCUTTA, *den 1 Mei 1820.*

Advertisement.

THIS is to give notice, that *Mr. George James Gordon*, late of the Medical Establishment, has been admitted a Member of our Firm from this date.

(Signed) MACKINTOSH & CO.

CALCUTTA, *1st May 1820.*

Vendu Advertissementen.

Door Vendumeesters zullen de volgende Vendutien worden gehouden, als:

Op Maandag den 24sten Juli.

VOOR het negotie huis van de heeren *A. L. Forestier & Co.*, staande aan de westzijde van de Groote Rivier, van gezoute vleesch, teer, pik, Amerik. genever, balance en gewigt, penne schachten, proppen, spiegels, papieren, ect.

Op Dingsdag den 25sten Juli.

VOOR het negotie huis van de heeren *Skelton & Co.*, staande in de binnen Nieuwpoort straat, van een koets met tuigen voor vier paarden, Engelsche caricle en bendies, laarsen, schoenen, verf, ijzerwerken, groffe lijwaten, klapper olie, bier, rodewijn en onderscheidene soorten van medicijnen.

en precies om 11 uren.

de navolgende vastigheden, voor rekening van *Lim Okko.*

No. 1. Zeeker erf, zijnde een gedeelte uit een meerder partij bebouwd met een steene huisje op de chineese manier getimmert met pannen gedekt; staande en geleegen buiten deze stadspoort diest in het nieuwe basaar in het westerveld het 1ste deel van het blok O., sub no. . . . .

No. 2. Zeeker erf, zijnde een gedeelte uit een meerder partij bebouwd met een steene huis op de chineese manier getimmert, met pannen gedekt staande en geleegen buiten deeze stadspoort dies in het nieuwe basaar in het westerveld het 1ste deel van het blok O., sub no. . . . .

No. 3. Zeeker erf, zijnde een gedeelte uit een meerder partij bebouwd met een steene huis op de chineese manier getimmert, staande en geleegen buiten deze stad in de nieuwe basaar in het westerveld het 1ste deel van het blok O., sub no. . . . .

Voor reekening van *Be Tiauwsoeij.*

De vastigheid vermeld onder no. 2, bij de edictale citatie van den eerste deurwaarder van het Hoog Geregtshof van den 30 Juni 1820, te zien in de courant no 27.

Waar van de belendingen ten Vendu kantoor te zien zijn.

Op Woensdag den 26sten Juli.

IN de tuin van wijlen den Wel Ed. Gestr. heer *van Braam*, staande boven Weltevrede, van paarden, huismeubelen, porcelainen, fraaije spiegels, schilderijen, lijf-eigenen ect., alles volgens catalogus, als mede voor reekening van de heer *G. C. van Rijck*, van porcelainen glas- en pleetwerken, volgens eene daar van reeds rondgezondene catalogus; voorts een extra fraaije forte piano.

Op Donderdag den 27 en 28sten Julij.

VOOR het woonhuis van de heer *F. J. Wannemaker*, staande op de Vorrij, van wagens, paarden, huismeubelen, koetsiers, smits, zadel en wagen makers, stal jongens, en huismeidens breder in de catalogus vermeld.

en precice om 11 uren.

de navolgende vastigheid, voor rekening van *Lim Honggok.*

VOOR AFBRAAK.

Zeeker erf, bebouwd met een steene huis, combuis, dispens, en slave vertrekken, staande en geleegen binnen deeze stad aan de oostzijde van de Groote-rivier in het blok Q. 4, sub no. 1, 2, 3, 4, 16, 84, 85, 86, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 en 15.

Waar van de belending ten Vendu kantoor te zien zijn.

Op Zaturdag den 29sten Juli.

VOOR de wooning van den Chinees *Lim Pokoan*, staande op de Hemeraden plein, ten overstaan van den eerste deurwaarder, van den Raad van Justitie te Batavia, van een partij bij executie achterhaalde leggers arrak, wagens, paarden, en huismeubelen, toebehoorende aan voornd. *Lim Pokoan* en de Chinees *Kou Paij*, *Geamko*, de Chineese vrouw njaij *Nio* en de heer *J. C. Pereira* en *G. Engelberg*.

Advertentie.

IN den loop der maand augustus aanstaande voor reekening des boedels van wijlen de heer *Jan Velthuizen*.

1. Zeeker stuk tuin land zijnde een gedeelte uit een meerder partij bebouwd met een nieuwe huis, combuis, dispens van steen met pannen gedekt benevens een wagen huis paarde stall en slave vertrekken alle van bamboesen met adap gedekt, staande en geleegen omtrend een half uurgans buiten deze stad aan de oostzijde van de Groote rivier, in het oosterveld het 20 deel van het blok L. sub. no. 154.

2. Zeeker erf bebouwd met drie pakhuisen combuis en kamer, staande en geleegen buiten deze stads poort Rotterdam over 't gewesene ambagts quartier of in 't oosterveld het 19 deel van 't blok L. sub. no. 101 102 en 103.

3. Zeeker agt naast en agter den anderen leggende erven thans te samen getrokken en tot een gemaakt bebouwd met een groot negotie huis en een kleine pedak zeven groot pakhuisen, waar van aan de zuidkant drie in 't midden een, en drie aan de oostkant uitkomende aan de Voorburgsgragt zijn allen onvoltooit, benevens combuis dispens slave vertrekken en wagen huis allen van steenen met pannen gedekt, staande en geleegen buiten de voormalige

(*Het vervolg in het tweede Bijvoegsel.*)

TWEEDE BIJVOEGSEL DER BATAVIASCHE COURANT.

ZATURDAG, den 22sten JULI, 1820.

(*Vervolg van het Bijvoegsel.*)

ſtaatsdoort Rotterdam in het oosterveld het 19 deel van 't blok L. ſub n°. 31 32 33 34 35 36 37 129 128 127 en 125.

Waar van de belendingen ten Vendu-kantoor te zien zijn.

Te huur.

1. HET land BABAKAN, met de daarop gevestigde twee zuiker-molens, en de daartoe behoorende gebouwen en inventaris, benevens het gebruik van de hout-bosſchen, gelegen op de landen *Tjieliedoek*, *Pondok-ſeroet*, en *Tagal Rottang*, ter verkrijging der benoodigde brandſtoffen voor gemelde zuiker-molens.

2. Het land TJIKOKOL, met de daarop gevestigde twee zuiker-molens, met dies gebouwen en inventaris, alsmede het gebruik van de hout-bosſchen op de landen *Tjieliedoek*, *enz.* ten einde voorſchreven.

3. Het land PANOENGANGAN, voor zo verre de gronden betreft tot de daarop getablisſeerde twee zuikermolens benoodigd, benevens dies gebouwen en inventaris, met het gebruik der houtbosſchen, geſitueerd op de landen *Tjieliedoek*, *enz.* in voege voormeld.

De aanplantingen van zuiker-riet op het tweede en derde perceel voor het malen van 1821 geeffectueerd, kunnen door den huurder op zeer voordelige voorwaarden met primo Februari 1821 overgenomen worden.

De conditien van verhuur zo te zamen als perceels-gewijze en van de overname der aanplantingen leggen ter viſie ten kantore van den notaris *K. Heijnis.*

For Rent.

1. THE Estate BABAKAN, with the Two Sugar Mills thereon established, the buildings and inventory, with the use of the forests on the Estates *Tjieliedoek*, *Pondok-seroet*, and *Tagal Rottang*, for the purpose of procuring fuel for the mentioned mills.

2. The Estate TJIEKOKOL, with Two Sugar Mills, &c. &c. as well as the use of the aforesaid forests for the same purpose.

3. The Estate PANOENGANGAN, in so far only as belongs to the in the rent to be concluded and thereon situated two Sugar Mills, &c. &c. and the use also of the already mentioned forests, to procure the necessary fuel for them.

On the Estates *Tjiekokol* and *Panoengangan*, the canes for boiling sugar in 1821, has been already planted, and may be taken over according to custom on reasonable terms.

For further particulars of the terms of renting the above Estates together or in separate lots, and of the valuation of the canes already planted, apply at the office of the Notary Public *K. Heynis.*

Advertentie.

IN den loop der maand Augustus, zal publiek worden verkocht, het buitenverblijf ONS-GENOEGEN, gelegen tusſchen Meester-Cornelis en Kampong-Malaijo, hetwelk na den verkoop dadelijk kan worden aanvaard; voorts eenige meubilaire goederen. Bij den ondergeteekende eigenaar en bewooner zijn de noodige inligtingen te bekomen.

J. A. BEIJVANCK.

ONS-GENOEGEN, *den 14 Juli* 1820.

Te koop.

HET huis en erve op Kramat, toebehoorende aan den heer *Colville.*

BATAVIA, 25 *Juli* 1820.

Advertentie.

DE ondergeteekende preſenteerd uit de hand te koop een extra welgelegen tuin, met huis en bijgebouwen, waarbij een zeer goed pakhuis, wagenhuis voor drie à vier wagens, en ſtalling voor 18 paarden, gelegen op de groote weg van Bodjong, voorheen behoort hebbende wijlen den heer *Hartielief.*

Samarang, den 30 *Junï* 1820.

J. BEUDEKER.

Advertentie.

DE ondergeteekende bied uit de hand te koop, zijn TUIN thans door hem bewoond, op voordeelige conditien, alsmede een ERF op 't Koningsplein n°. 13. Informatie ten kantoore van *Groenewald & Meijer.*

J. MATAK.

BATAVIA, *den* 20 *Juli* 1820.

Te koop.

EENIGE ſpannen van vieren, zijnde goede gedresſeerde paarden, bij *Leps* in de Stad.

Te koop.

EENE zeer gemakkelijke Engelſche REISKOETS, te bevragen te Weltevreden bij

CAMPHUIJSEN.

Uit de hand te koop.

EEN zeer mooije handchais, met pleet beſlag; adres ter 's lands drukkerij.

Te koop.

EEN nieuwe bendij, met paard en tuig, adres bij *Paijan.*

Uit de hand te koop.

EENE familie van vijf koppen, als:

Een jonge gend. *Baſſa*, een goede huis- en ſtaljonge, met zijn wijf.

„ meid gend. *Alema*, een goede huismeid en dispenſier, met haar 3 kinderen.

„ „ gend. *Boeſoek*, fijne naaiſter, ſtrijkſter en goede huismeid.

„ jonge gend. *Ajor*, kompleete huis en lijfjonge.

„ „ gend. *Scipio*, dito dito.

Addres bij den ondergeteekende.

H. SPECHT.

Advertentie.

TER lands drukkerij, zijn te bekomen Nederlandſche Staats-Almanakken voor 1819, tegen *f* 7 het exemplaar.

Advertentie.

BIJ de gebroeders *Beijnon*, zijn in kommisſie te bekomen Franſche kamerdoeken ect. gaze tule, toilet scheer kistjes, dames naai doosjes, differente ſoorten van naaigaaren en veter banden, katoene kouſen, ledere koffers met koperbeſlag, een armoire en een ſecretaire, violen, een verlakte tabaks doos, met ſpelend werk en europeeſche paarden tuigen, verders best amerikaanſch meel, roden wijn, jenenever, ſigaren, chineeſche confituren enz.

Advertentie.

BIJ de ondergeteekenden is te bekomen, excellente Hollandſche roode wijn, pas aangebragt:

Per kist van 45 fleſſen, tot ſpm. 6 pr. douzijn.
En bij partijen van niet minder als 50 kisten, ſpm. 5½ per douzijn.

VAN RIJCK, PREDIGER & Co.

BATAVIA, 20 *Juli* 1820.

Pasſage naar Amſterdam.

MET het ſnel-zeilende gekoperde Amerikaanſche ſchip PACTOLUS, kapitein *Graves.* Hetzelve zal voor den 15 der aanſtaande maand zeilen, en biedt eene zeer ſchoone gelegenheid aan, voor twee of drie pasſagiers.

Addres bij de heeren *Forestier & Co.*, op de Groote-rivier.

BATAVIA, *den* 22 *Juli* 1820.

Passage for Amsterdam.

THE fine fast-sailing American Ship PACTOLUS, Captain *Graves*, will leave Batavia on or before the 15th Proximo, has excellent accommodations for two or three Passengers.

Apply to *A. L. Forestier & Co.* No. 9, Great-river-street.

BATAVIA, 22*d July* 1820.

Advertentie.

MEN verlangt te plaatſen twee ſchrijvers, benevens een europeſche land-mandoor, de Maleiſche taal magtig. Informatie in de toko van

LEPS & FETMENGER.

OP de vendutie van den 6den Juli 1820, is uit de zak van een der executeuren in den boedel van wijlen den heer *J. Velthuiſen*, geſtolen, een goud horologie, met een goude ketting en twee goude ſleuteltjes, ~~waarvan een defect is, die~~ hetzelve aangeeft zal eene vereering hebben van een honderd ſpaanſche matten.

BATAVIA, *dato voorsz.*

B. VAN TIENEN.

Advertentie.

DE weduwe *Winkelaar* en *Frans Wasch*, hebben de eer het publiek bij deze kennis te geven, dat door hun van heden af het locaal bij Weltevreden, bevorens bewoond door den heer *L. Maas*, is aanvaard, met voornemen om logement te houden en maaltijden te geven, op den voet waar toe dit zoo allesints gezond verblijf is geſchikt.

Zij lieden hopen door een goede tafel en prompte bediening, de goedkeuring van hunne begunstigers te mogen verdienen, terwijl het verhuuren van wagens en paarden bij deze ſtand verbonden, niets anders dan gemak kan veroorzaken, en waar omtrent ook de beste vorgzorgen toe eene volledige voldoening zullen worden in acht genomen.

Een vast reglement in het logement daargeſteld, is waarborg tegens alle ongenoeg-

tens er kan zich een ijder naar hetzelve gedragende overtuigd zijn van de meeste ijver en welwillendheid van de ondernemers.

Advertentie.

DIEGENE, welke eenige narigten kunnen geven, zoowel omtrent het overlijden als ten aanzien der familie-betrekkingen van *Johan Daniel Man*, die in het jaar 1799 te Batavia nog in leven was, worden verzocht hieromtrent mededeeling te willen doen, aan VAN DER KAA, HASTE & CO.

DROST; presenteerd uit de hand te koop, een mooije verzameling van medaillés penningen en munten, waaronder de meeste munten van geheel Indie, Japan en China, dagelijks ten zijnen huize te zien.

MR. *Drost* bids for private sale, an elegant collection of MEDAILLES COIN and SPECIES, whereunder the most of the coins of India, Japan, and China, are to be viewed daily at his house.

MEVROUW *Bran*, geb. *de Luc*, heeft de eer het publiek bekend te maken, dat het instituut voor jongejufvrouwen, onder hare directie, thans verplaatst is op het Koningsplein, in een der huizen op het erf n°. 4.

Bekendmaking.

DE directie van het Liefhebberij-tooneel, onder de zinspreuk: *Ut desint vires tamen est laudanda voluntas*; heeft het genoegen het publiek van Batavia te informeren, dat de lijst van inteekening der vrijwillige bijdragen voor den opbouw eener nieuwe steenen schouwburg, zoodanig een gunstig resultaat oplevert, dat zij gemeend heeft met de uitbesteeding der massa van het gebouw, eenen aanvang te kunnen maken, en dat dus dien ten gevolge de invordering der ingeschrevene gelden in de toekomende week een begin zal nemen, met aan de huizen der ingezetenen de kwitantien, geteekend door de beide leden der directie, de heeren *J. C. Romswinckel* en Mr. *Blom*, rond te zenden.

Diegenen, welke voor als nog niet ingeteekend hebben, en zulks evenwel verlangen te doen, zullen daartoe de gelegenheid vinden bij den ondergeteekende.

BATAVIA, *den* 14 *Juli* 1820.

Namens de directie voornd.

De secretaris derzelve,

J. VAN DER VINNE.

Advertentie.

OP Zaturdag den 5 Augustus aanstaande, zal door eene kommissie der directie van het Liefhebberij-tooneel, onder de zinspreuk *Ut desint vires tamen est laudanda voluntas*; ten kantoore van den kollonel directeur der fortificatien te Weltevreden, onder nadere approbatie van gemelde directie, publiek aan den minst-eischenden worden uitbesteed.

Het bouwen van eene steenen *schouwburg*, lang 144 en breed 60 voeten, in het kampement Weltevreden; zijnde in deze uitbesteeding begrepen, het afbreken van het voormalige tuchthuis, de gewezen zoogenaamde kompagnies school, en het voormalig Chinesche hospitaal met derzelver bijgebouwen, staande en gelegen binnen de stad Batavia, en zulks de daaruit voortvloeijende materialen aan den aannemer worden afgestaan.

De platte grond, opstand en profil teekeningen, als mede de conditien van aanbesteding, zullen van den 24 Juli ten kantoore voornoemd, in de Hollandsche en Chinesche talen ter bezigtiging en lezing liggen, mede zal van dien datum zich iemand van wegen den ondergeteekende ten zijnen kantoore bevinden, welke aanwijzing van de afte breken gebouwen zal doen.

En op den 5 Augustus des morgens ten acht ure zal in het kampement Weltevreden, aanwijzing op het terrein van de te doene werkzaamheden geschieden.

BATAVIA, *den* 20 *Juli* 1820.

Van wege de directie voornd.

De secretaris derzelve,

J. VAN DER VINNE.

JAVASCHE Zee-assurantie Societeit.

IN eene op heden gehouden algemeene vergadering van *Actie-houders*, zijn tot mede directeuren, met en benevens

Den heer B. VAN STARCKENBORGH JUTTING.
" J. F. ARNOLD.
" C. J. SMULDERS.

verkozen:

De heer D. A. FRASER.
" P. JESSEN.
" G. HASWELL.

in plaats van de aftredende directeuren,

De heer F. SKELTON.
" W. YOUNG.
" J. P. MACDONNELL.

Namens de directie.

H. BLOM, *secretaris*.

BATAVIA, *den* 12 *Juli* 1820.

*** *Ter Lands-Drukkerij wordt, tegen betaling van f 6:-:, afgeleverd het Naamboekje voor het 2de halfjaar 1820.*

Bij hetzelve zijn gevoegd de onderscheidene Reglementen en Bepalingen, welke voor het Publiek het meest nuttig zijn te weten, als: de Zegel-Ordonnantie met derzelver ampliatiën en alteratiën, Reglementen op de Scheeps-passen, Tafel van afstanden enz.

Hetzelve geniet, even als de Courant, vrijheid van port, en de aanvragen uit de Residentiën zullen, mits vooraf betaling geschied zijnde, stiptelijk en zonder oponthoud worden voldaan.

Post-kantoor te Sourabaija.

Wordt ter kennisse van het publiek gebragt, dat aan het post-kantoor te Sourabaija berustende zijn de ondervolgende brieven, welke uithoofde van onbekendheid der adressen niet bezorgd zijn; wordende alle de daarbij belanghebbende, derzelver gemagtigden of executeuren uitgenoodigt, gemelde brieven aan het post-kantoor voornoemd, tegen betaling van het bepaalde porto te komen afhalen.

AAN	VAN	Gl.	st.	p.
Alders, T. A.	*Europa*,	0	15	0
Aggens, S. kapit.	"	1	21	8
Aalst, H. van	"	1	0	0
Admiraal, J. stuurman	"	0	15	0
Adderson, G. matroos	"	0	15	0
Blanken, A. luit.	"	0	15	0
Baart, H. do.	"	0	15	0
Bartels, G. H.	"	0	15	0
Barbiee, N. N.	"	1	21	8
Burij, S. H. kadet 20ste bataillon	"	1	13	8
Brutel, sergt. majoor,	"	1	21	8
Benoist, C. J. offir. v. gezondheid	"	1	0	0
Bernthart, J. korporaal	"	0	15	0
Blom, H. notaris	"	1	21	8
Blomhert, O. C. officier	"	0	15	0
Berns, B. luit. ter zee	"	0	15	0
Brakpot, J.	"	0	15	0
Bernhard, H. E.	"	0	15	0
Bronsing, F.	*Batavia*,	0	20	0
Bade, officier van gezondheid	"	0	20	0
Bakker, R. P. stuurman	*Joana*,	0	6	0
Brouwer, D. R.	*Amboina*,	1	15	0
Bouman, luit. bij 5de batt. artil.	"	1	19	0
Clausse, C.	*Europa*,	0	15	0
Duuring, M.	"	0	15	0
Drieling, H. A. luit. v. 20ste batt.	"	0	15	0
Durham,	"	0	15	0
Donker, D. luit. 25ste batt. infant.	"	0	15	0
~~Dirksen, G. luit. der artilerie~~	~~"~~	~~0~~	~~27~~	~~0~~
Duvor, N.	*Amboina*,	0	15	0
Demeurrant, madame	"	0	15	0
Donken, D. kadet 21ste batt. inf.	*Europa*,	1	21	8
Doweet, W. officier	"	1	21	8
Ege, M. kapt.	"	1	15	0
Ess, A. van, sergeant	"	1	21	8
Eck, P. van	"	0	27	0
Everwijn, E.	"	0	15	0
~~Foremoes,~~	~~*Amboina*,~~	[illegible]	26	0
Gerretse, J. fourier	"	0	22	8
Gerlings, J. v. luit. 21ste batt. inf.	*Europa*,	0	15	0
Goelrath,	"	0	15	0
~~Gerretse, J. fourier~~	~~"~~	~~0~~	~~15~~	~~0~~
Geeris, A. flankeur	"	0	15	0
Grill, J. stuurman	"	1	21	8
Godvrict, A.	"	0	15	0
Grijp, P. van der	"	0	15	0
Giesler, J.	"	0	15	0
Guex, J. J.	*Batavia*.	0	20	0
Heggie, W. sergeant	*Europa*.	0	15	0
Hertzberg, J. H.	"	1	21	8
Hooch, J. B. luit. kw. meester	"	0	15	0
Haaghies, G. sergeant	"	0	15	0
Halten, J. G. van	"	1	21	8
Herst, H.	"	0	22	8
Horn, van, luitenant	"	0	15	0
Hoesem, P. van der	"	0	15	0
Haste, Jean	*Amboina*.	0	15	0
Hekman, J. H.	"	0	15	0
Idsinga, J. W. van lt. 25ste bat.	*Europa*.	0	15	0
Jostima, J.	"	3	28	0
Jansen, J. A.	"	0	15	0
Janzen, F.	*Ambon*.	0	15	0
Jansing, B.	"	0	15	0
Kleijman, J.	*Europa*.	0	15	0
Knossis, F. luitenant	"	0	22	8
Kraaij, J. J.	"	1	21	8
Kool, A. C. kapitein ter zee	"	0	15	0
Klaasten, C.	"	0	15	0
Kreiling, C. mejufvrouw	*Samarang*.	0	8	0
Kootz, A. P.	*Amboina*.	0	15	0
Lassis, . . .	*Europa*.	1	0	0
Laemlin, F. kapitein	"	1	21	8
Ligt, N. de	"	1	21	8
Ligtnegger, F.	"	1	0	0
Leeuwen, D. van, flankeur	"	0	15	0
Meijr, Johannes	"	1	1	8
Momma, A. M. Vos	"	0	15	0
Maijen, W. van	"	1	21	8
Meijr, J. J. bark	"	0	15	0
Meijers, J.	"	0	15	0
Molte, luitenant	"	0	15	0
Maas, J. J. kadet der marine,	*Amboina*.	0	15	0
Makleine, . . .	"	0	15	0
Martin, C. van	*Banjermasing*.	0	15	0
Niesen, kapitein	*Europa*.	0	15	0
Ovink, F. chirurgijn	"	1	21	8
Ogtrop, J. C. flankeur	"	0	15	0
Opdrop, J. H. van	"	0	22	8
Piret, P.	"	2	22	8
Panser, C.	"	0	15	0
Panser, K.	"	0	15	0
Pijpers, . . .	"	0	15	0
Pijpers, J. B.	"	1	21	8
Planke, koporaal	"	0	15	0
Ponsij, C.	"	0	22	8
Rogats, luitenant 24ste bataillon	"	1	0	0
Reisiger, J. serg. maj. 23 bat.	"	0	15	0
Robertson, T.	"	0	15	0
Roelofsen, D. kapitein	"	0	15	0
Robinel, luitenant	"	1	21	8
Reifig, J. G. kapitein	"	3	17	8
Ricketts, J. F.	"	6	21	8
Roovers, J. K.	"	0	15	0
Rudder, De	*Ambon*.	1	1	8
Steel, J.	*Europa*.	1	21	8
Schuler, J. H. van	"	0	15	0
Schillij, B.	"	0	15	0
Singendouck, W. C.	"	3	0	0
Scheilenberg, H.	"	0	15	0
Spangenberg, J. P. B.	"	2	6	8
Sanger, F. chirurgijn majoor	"	0	15	0
Stockmeijer, E. F. de	"	1	21	8
Strooberg, W.	"	0	15	0
Schepper, S. K.	"	1	21	8
Smits, derde stuurman	"	1	21	8
Swarthoff, P. luitenant ter zee	"	1	0	0
Sala, P. F. luitenant	"	0	15	0
Swartenberg, D. J.	"	0	15	0
Storm, serg. 23 bat. inf.	"	0	22	8
Savarijen, J. van	"	0	15	0
Soores, F.	*Ambon*.	1	0	0
Schraag, W.	*Europa*.	0	15	0
Tiel, luitenant	"	0	15	0
Thomas, J.	*Amboina*.	0	15	0
Thimmen, N. Holtius	*Europa*.	4	21	8
Thooruf, F. C.	"	5	0	0
Verschuur, Frans	"	0	15	0
Vos, F. B. de	"	2	6	8
Victor, L.	"	1	21	8
Vignan, G. A. C.	*Rembang*.	0	15	0
Vliet, J. van der	*Europa*.	1	15	0
Volkers, J.	"	0	13	0
Vester, L.	"	0	22	8
Vries, J. de	"	0	15	0
Wize, kapitein	"	1	21	8
Waal, Gerrit	"	0	15	0
Walberg, J. W.	"	0	15	0
Wilsterman, J. J.	"	0	15	0
Wolff, A.	"	1	0	0
Wenzel, J. C.	"	0	15	0
~~Woeder, . . .~~	~~"~~	~~1~~	~~21~~	~~8~~
Wertmuller, S. F.	"	0	15	0
Wright, J.	"	0	27	0
With, J. de	"	1	0	0
Wulfingh, C. H. J.	"	0	15	0
Zinnekeveld, L.	"	1	21	8
Zinnekeveld, B.	"	1	21	8
Zwart, A. de	"	1	21	8

SOURABAIJA, *den* 15*den Juli* 1820.

De postmeester,

VAN ZEIJL.

GEDRUKT TE BATAVIA,
ter Lands Drukkerij.